
STRATEGIA ROZWOJU GMINY STARA BIAŁA NA LATA 2015-2025

**GINA STARA BIAŁA
POWIAT PŁOCKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GINA STARA BIAŁA
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING
WYKONAŁ	Joanna Kwaśniewska

BIAŁA 2015

Spis Treści

I. WSTĘP	4
II. DIAGNOZA STRATEGICZNA GMINY STARA BIAŁA	5
1. Ogólna charakterystyka Gminy Stara Biała	5
2. Sytuacja demograficzna Gminy Stara Biała.....	8
3. Gospodarka.....	15
3.1. Rolnictwo	15
3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza.....	17
3.3. Turystyka.....	20
3.4. Rynek pracy i bezrobocie	30
4. Usługi publiczne na terenie Gminy Stara Biała	32
4.1. Usługi społeczne	32
4.1.1. Oświata i nauka	32
4.1.2. Ochrona zdrowia.....	37
4.1.3. Sport i kultura	38
4.1.4. Pomoc społeczna	40
4.1.5. Bezpieczeństwo Publiczne.....	42
4.2. Usługi Komunalne.....	42
4.2.1. Infrastruktura drogowa	42
4.2.2. Kolej i komunikacja zbiorowa.....	46
4.2.3. Gospodarka odpadami	48
4.2.4. Mieszkalnictwo	49
4.2.5. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne	51
4.2.6. Zaopatrzenie w energię	55
5. Partnerstwa Gminy Stara Biała	57
6. Analiza budżetu Gminy Stara Biała w latach 2008-2013.....	58
6.1. Dochody Budżetu Gminy Stara Biała	58
6.2. Wydatki budżetu Gminy Stara Biała	61
6.3. Wynik budżetów Gminy Stara Biała w latach 2008-2013.....	66
6.4. Polityka inwestycyjna Gminy	67
7. Wyniki badania ankietowego	71
8. Kierunki i szanse rozwojowe Gminy Stara Biała oraz prognozowane tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej.....	79
9. Podsumowanie diagnozy strategicznej – analiza SWOT.....	81

III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY STARA BIAŁA NA LATA 2015-2025	86
1. Misja Gminy Stara Biała	86
2. Wartości kluczowe	86
3. Wizja rozwoju Gminy Stara Biała	87
4. Interesariusze Strategii	87
5. Wartość oczekiwana przez interesariuszy	88
6. Cele strategiczne i operacyjne	96
7. Monitorowanie i wdrażanie strategii	101
IV. Spis tabel	103
V. Spis wykresów	104
VI. Spis rysunków	104

I. WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015-2025 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Stara Biała. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015-2025 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania działalności Gminy do standardów europejskich. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015–2025 składa się z dwóch części:

- 1) część 1 – Diagnoza strategiczna Gminy Stara Biała,
- 2) część 2 – Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015-2025.

Pierwsza część ma na celu zobrazowanie potencjału społeczno-ekonomicznego Gminy Stara Biała w kontekście głównych kierunków jej rozwoju, tj. **przemysłu, usług, mieszkalnictwa i rolnictwa**, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo-infrastrukturalne Gminy. Diagnoza strategiczna Gminy Stara Biała jest podstawowym punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i celów operacyjnych.

Druga część strategii została opracowana na podstawie wniosków z diagnozy strategicznej i zawiera konkretny plan działania Gminy Stara Biała do 2025 roku, w którym określone zostały następujące elementy: misja, wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób monitorowania realizacji niniejszej strategii z określeniem docelowych wskaźników.

Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystycznej.

Okres realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała* przyjęto na dziesięć lat (2015-2025). Strategia dla Gminy Stara Biała została sformułowana w ścisłej korelacji ze Strategią

Rozwoju Województwa Mazowieckiego i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020, jak i z pozostałymi aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.

II. DIAGNOZA STRATEGICZNA GMINY STARA BIAŁA

1. Ogólna charakterystyka Gminy Stara Biała

Gmina Stara Biała to gmina wiejska, położona w powiecie plockim, w zachodniej części województwa mazowieckiego. Geograficznie Gmina usytuowana jest nad północnym brzegiem Wisły, na terenie kotliny Płockiej. Stara Biała zajmuje powierzchnię 111,12 km² (co stanowi 6,18% powiatu plockiego oraz 0,31% powierzchni województwa mazowieckiego). Szczególną rolę na tym terenie odgrywają grunty rolne i stanowią one największy udział tj. 80% całego obszaru Gminy, następnie lasy – 10,7%. Centralnym ośrodkiem Gminy jest miejscowość Biała.

Lokalizacje Gminy pokazano na rysunku 1.

Rysunek 1. Położenie Gminy Stara Biała w województwie oraz na tle całego Państwa

Źródło: www.starabiala.pl

Gmina Stara Biała bezpośrednio sąsiaduje od południa z miastem Płock i gminą Nowy Duninów, od wschodu z gminami Radzanowo oraz Bielsk, od zachodu z gminą Brudzeń Duży, a od północy z gminą Gozdowo.

Przez teren Gminy Stara Biała przebiegają drogi:

- gminne;
- powiatowe;
- wojewódzkie;
- droga krajowa.

oraz linia kolejowa łącząca Płock z Sierpcem.

Rysunek 2. Gmina Stara Biała

Źródło: <http://bip.starabiala.pl/>

Administracyjnie Gmina składa się z 25 sołectw: Biała, Bronowo Kmiecie, Bronowo-Zalesie, Brwilno, Dziarnowo, Kamionki, Kobierniki, Kowalewko, Kruszczevo, Mańkowo, Maszewo, Maszewo Duże, Miłodróż, Nowa Biała, Nowe Draganie, Nowe Proboszczewice, Nowe Trzепowo, Ogorzelice, Srebrna, Stara Biała, Stare Proboszczewice, Trzebuń, Ulaszewo, Włoczewo oraz Wyszyna.

Dużym atutem Gminy jest bliskie położenie Płocka, stanowiącego siedzibę powiatu płockiego – oddalone średnio o ok. 10 km oraz stosunkowo nieduża odległość od Warszawy (ok. 118 km) siedziby władz województwa mazowieckiego, największego miasta kraju oraz stolicy Państwa. Bliskie sąsiedztwo Płocka i związane z tym migracje korzystnie wpływają

na zwiększenie liczby mieszkańców Gminy oraz rozwój lokalnych i regionalnych firm produkcyjnych, handlowych i usługowych.

2. Sytuacja demograficzna Gminy Stara Biała

Z danych uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że liczba ludności w Gminie Stara Biała w latach 2008-2014 stopniowo wzrastała i na koniec roku 2014 wynosiła 11 461 mieszkańców, co obrazuje wykres nr 1. Z porównania lat 2014 i 2008 wynika, że w tym okresie nastąpił wzrost liczby mieszkańców Gminy o 9,70%. Należy zauważyć, że największy wzrost liczby mieszkańców nastąpił na przełomie lat 2009/2010, gdy liczba mieszkańców zwiększyła się o 422 osoby.

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Stara Biała w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 1. Struktura demograficzna gminy Stara Biała w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci								
ogółem	osoba	10 448	10 558	10 080	11 098	11 245	11 423	11 461
mężczyźni	osoba	5 231	5 300	5 523	5 578	5 639	5 703	5 737
mężczyźni %	%	50,07%	50,20%	50,83%	50,26%	50,15%	49,93%	50,06%

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
kobiety	osoba	5 217	5 258	5 457	5 520	5 606	5 720	5 724
<i>kobiety %</i>	%	49,93%	49,80%	49,17%	49,74%	49,85%	50,07%	49,94%
Przyrost naturalny								
Ogółem	-	-4	24	19	8	26	37	7
Mężczyźni	-	-11	10	2	-4	5	19	-7
Kobiety	-	7	14	17	12	21	18	14
Migracje na pobyt stały gminne								
zameldowania ogółem	osoba	290	241	288	225	241	249	-
zameldowania z miast	osoba	239	182	234	198	186	200	-
zameldowania ze wsi	osoba	50	55	52	25	54	49	-
zameldowania z zagranicy	osoba	1	4	2	2	1	0	-
wymeldowania ogółem	osoba	137	133	110	115	116	116	-
wymeldowania do miast	osoba	91	85	87	69	72	91	-
wymeldowania na wieś	osoba	42	47	23	46	44	20	-
wymeldowania za granicę	osoba	4	1	0	0	0	5	-
saldo migracji	osoba	153	108	178	110	125	133	-

Źródło: Dane GUS

Z danych uzyskanych z Urzędu Gminy Stara Biała przedstawionych w tabeli 2 wynika, że na koniec 2014 roku Gminę Stara Biała zamieszkiwało 11 175 mieszkańców, w tym 5 619 kobiety (tj. 50,3%).

Tabela 2. Stan ludności na terenie Gminy Stara Biała na koniec 2014 roku

Wyszczególnienie	J. m.	Stan na dzień 31.12.2014r.
Stan ludności	osoba	11 175
w tym mężczyźni	osoba	5 556
w tym kobiety	osoba	5 619
Urodzenia żywe	osoba	104
Zgony ogółem	osoba	95
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	osoba	2 376
Ludność w wieku produkcyjnym	osoba	7 244
Ludność w wieku poprodukcyjnym	osoba	1 555

Źródło: Urząd Gminy Stara Biała

Największa liczba ludności zamieszkuje sołectwo Maszewo Duże – 1 849 osób, co stanowi około 16,4% ogółu mieszkańców Gminy Stara Biała. Niewiele mniej mieszkańców liczy sołectwo Nowe Proboszczewice – 1 546 osób (około 13,9%). Miejscowość Biała, która pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno - usługowego i w którym mieści się Urząd Gminy zamieszkuje 795 osób czyli 7,1% mieszkańców Gminy.

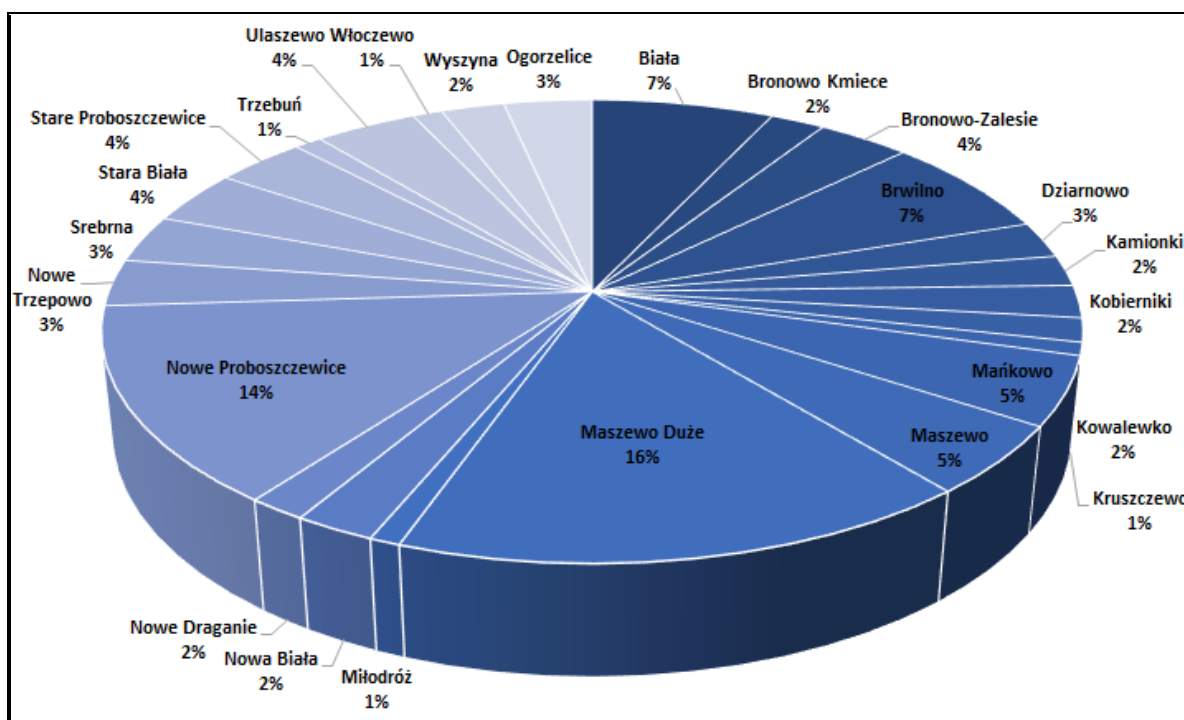
Tabela 3. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Stara Biała (stan na 31.08.2015 r.)

Nazwa sołectwa	Liczba osób zamieszkujących sołectwo
Biała	795
Bronowo Kmiece	239
Bronowo-Zalesie	406
Brwilno	795
Dziarnowo	286
Kamionki	242
Kobierniki	255
Kowalewko	187
Kruszczewo	101
Mańkowo	537
Maszewo	545
Maszewo Duże	1 849
Miłodróż	99
Nowa Biała	259
Nowe Draganie	188

Nowe Proboszczewice	1 546
Nazwa sołectwa	Liczba osób zamieszkujących sołectwo
Nowe Trzepowo	367
Ogorzelice	386
Srebrna	375
Stara Biała	424
Stare Proboszczewice	397
Trzebuń	121
Ulaszewo	448
Włoczewo	130
Wyszyna	276
Razem	11 253

Źródło: Urząd Gminy Stara Biała

Wykres 2. Procentowy udział ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Stara Biała

Źródło: Opracowanie własne

Przyrost naturalny na terenie Gminy Stara Biała w latach 2008-2014, kształtował się korzystnie przyjmując wysokie dodatnie wartości, co oznacza przewagę urodzeń żywych nad liczbą zgonów w analizowanym okresie. Jedynie w początkowym okresie (rok 2008) przyrost naturalny przyjął wartość ujemną (tj. -4). Pozytywnym zjawiskiem jest wzrost wskaźnika na

przestrzeni lat, co wynika z faktu, że Gmina jest postrzegana jako dogodne miejsce do osiedlania się.

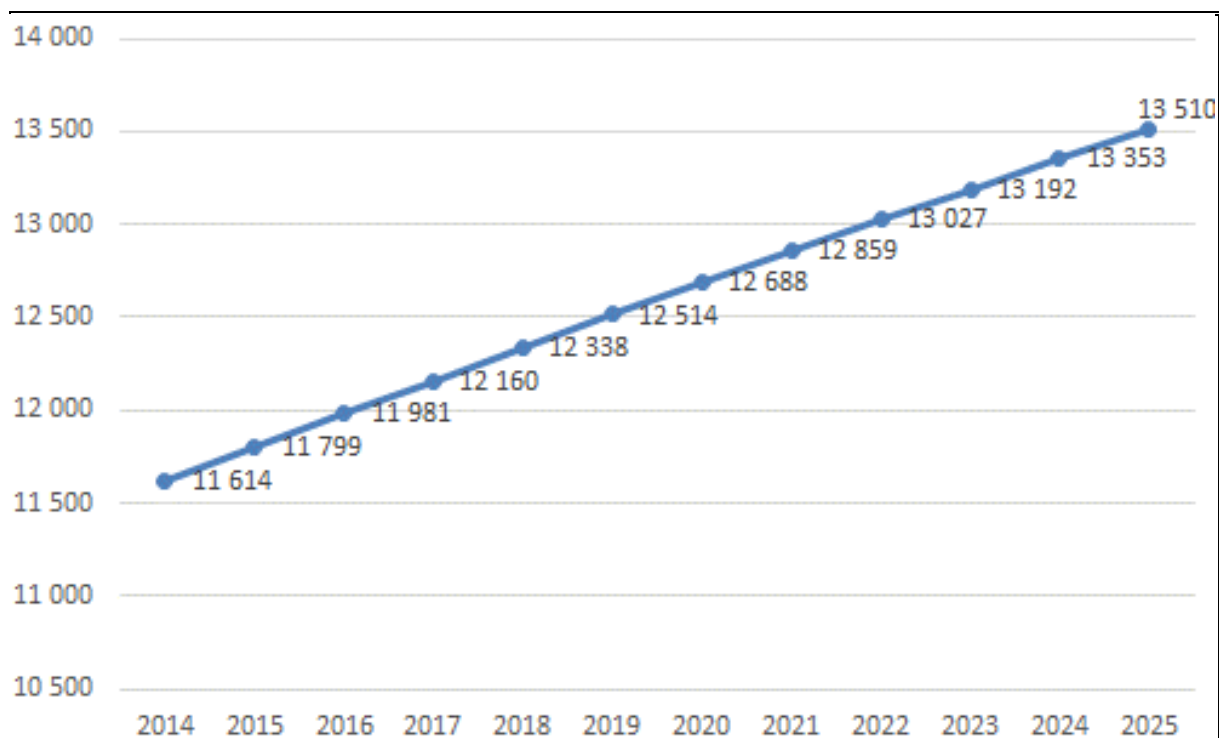
Podobnie **saldo migracji** w Gminie Stara Biała w latach 2008-2013 przyjmowało wysokie wartości dodatnie. Dodatni przyrost naturalny oraz dodatnie saldo migracji pozytywnie wpływają na strukturę demograficzną w Gminie – co powoduje systematyczny wzrost liczby ludności. Dodatnie saldo migracji potwierdza korzystne warunki mieszkaniowe na terenie Gminy, a także ogólnopolską tendencję polegającą na osiedlaniu się ludności na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miast.

Reasumując, obiecująco kształtujący się wzrost liczby mieszkańców Gminy Stara Biała związany jest przede wszystkim z:

- odnotowaną w ostatnich latach tendencją ogólnokrajową związaną ze wzrostową falą migracji mieszkańców wielkich aglomeracji miejskich i dużych miast na tereny mniejszych miast oraz wsi. Atrakcyjne położenie Gminy Stara Biała w bezpośrednim sąsiedztwie Płocka sprzyja tej tendencji - coraz więcej mieszkańców miasta, a także coraz więcej osób powracających z zagranicy podejmuje decyzję o zamieszkaniu na terenie Gminy Stara Biała (co potwierdza również dodatnie saldo migracji będące wynikiem dużej liczby zameldowań osób z terenu miast),
- korzystnym połączeniem komunikacyjnym z Płockiem oraz innymi ważnymi ośrodkami miejskimi,
- dobrze rozwijającą się infrastrukturą techniczną umożliwiającą rozwój budownictwa mieszkalnego na terenie Gminy,
- dobrze rozwiniętą infrastrukturą oświatową, w tym opieką przedszkolną,
- dobrze zorganizowaną ochroną zdrowia mieszkańców Gminy.

Potwierdzeniem tego jest dokonana prognoza liczby ludności Gminy Stara Biała do 2025 roku na podstawie danych o liczbie ludności na terenie Gminy Stara Biała w latach 2008 – 2014, a także na podstawie prognozy liczby ludności na obszarach wiejskich *podregionu mazowieckiego – powiat płocki* opracowanej przez GUS.

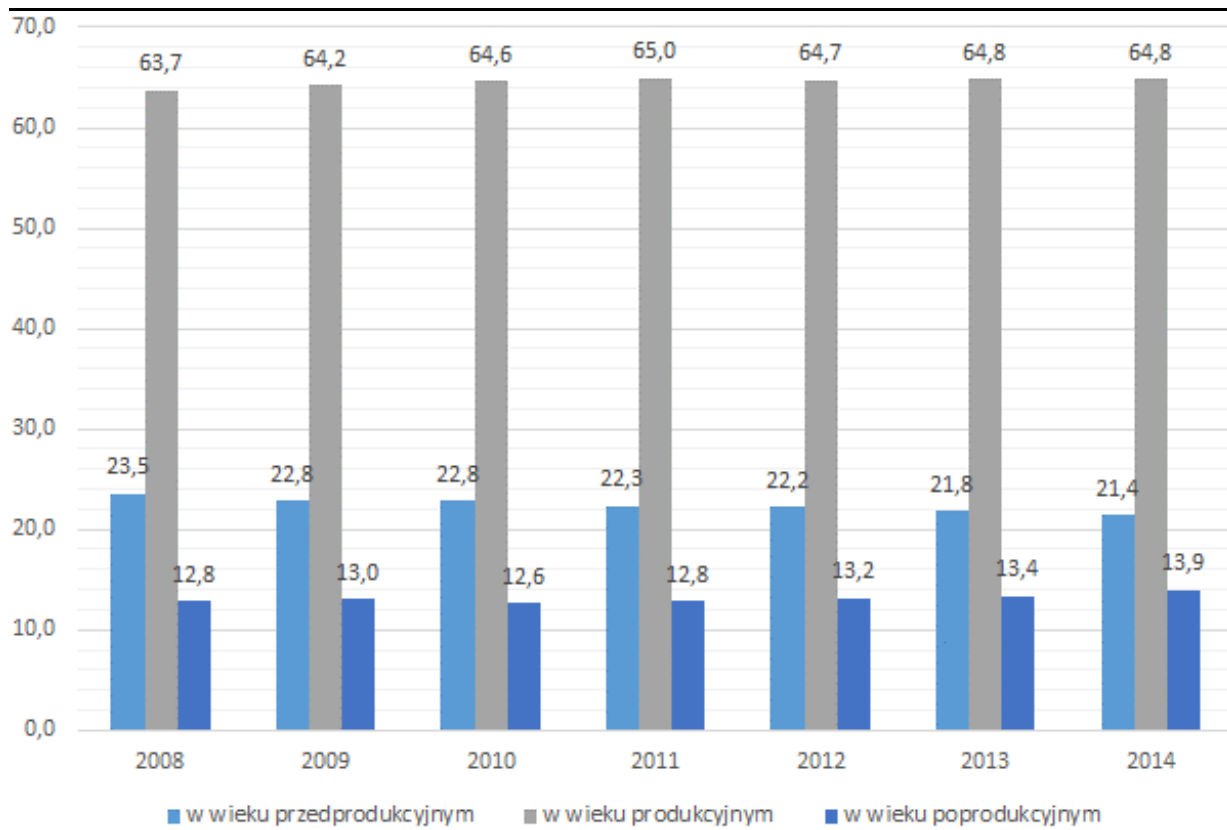
Wykres 3. Prognoza liczby ludności Gminy Stara Biała

Źródło: Opracowanie własne na podstawie długoterminowej prognozy liczby ludności opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny

Wykres 4 przedstawia dane o liczbie **ludności według ekonomicznych grup wieku** w latach 2008-2014 na terenie Gminy Stara Biała.

Wykres 4. Podział ludności według ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Stara Biała w latach 2008-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Stara Biała ludność w wieku produkcyjnym w 2014 r. stanowiła 64,8% ogólnej liczby ludności, natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym – 21,4%, a w wieku poprodukcyjnym – 13,9%. W analizowanym okresie można zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy starzeje się, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także spadek liczby uczniów uczęszczającej do szkół podstawowych i gimnazjów.
- silny wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej. Gmina powinna zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych.

Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji, np. duża ilość linii autobusowych wraz z dużą częstotliwością kursów autobusów.

Szczegółowy podział ludności Gminy Stara Biała wg wieku w 2014 roku przedstawia tabela nr 4. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 35-39 lat i 40-44 lat.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Stara Biała w roku 2014

Wyszczególnienie	ogółem	mężczyźni	Kobiety
ogółem	11 461	5 737	5 724
0-4	571	305	266
5-9	721	347	374
10-14	664	338	326
15-19	859	456	403
20-24	809	433	376
25-29	833	445	388
30-34	876	451	425
35-39	918	445	473
40-44	1 015	526	489
45-49	783	386	397
50-54	756	375	381
55-59	757	392	365
60-64	604	309	295
65-69	479	227	252
70-74	285	124	161
75-79	228	94	134
80-84	175	51	124
85 i więcej	128	33	95

Źródło: Dane GUS

3. Gospodarka

3.1. Rolnictwo

Stara Biała jest gminą wiejską, na której terenie dość istotną rolę pełni rolnictwo, co jest związane z występowaniem wysokiej jakości gleb oraz położeniem geograficznym. Łagodne profile terenu sprzyjają zarówno uprawie roli jak i hodowli zwierząt. Wskaźnik bonitacji gleb jest dobry i wynosi ok. 1,0. W związku z powyższym lasy pokrywają niewielki obszar Gminy – ok. 10,7%.

Na terenie Gminy Stara Biała dominują grunty dobrej i średniej jakości pod względem przydatności rolniczej. Występują tu gleby płowe i bielcowe, zaliczane do kompleksu żytniego bardzo dobrego oraz pszennego dobrego. Udział gleb słabych i bardzo słabych jest niewielki.

Strukturę zagospodarowania gruntów Gminy Stara Biała przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Stara Biała

Wyszczególnienie	J. m.	Stan na dzień 31.12.2014r.
użytki rolne	ha	8 156
grunty orne	ha	7 506
sady	ha	168
łąki:	ha	140
pastwiska:	ha	342
lasy i grunty leśne	ha	1 218
pozostałe grunty i nieużytki	ha	1 705
razem	ha	11 079
Powierzchnia gminy ogółem	km²	111,12

Źródło: Urząd Gminy Stara Biała

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym przeprowadzonym w 2010 roku, na terenie Gminy Stara Biała funkcjonowało 780 gospodarstw rolnych. Największy udział stanowiły gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha – 256 szt., czyli 32,8% wszystkich gospodarstw rolnych. Wysoki udział miały również gospodarstwa o powierzchni 10 ha i więcej - około 29,6%.

Tabela 6. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Stara Biała

Rodzaj gospodarstwa	J. m.	2010
do 1 ha włącznie	Szt.	127
1 – 5 ha	Szt.	256
5 – 10 ha	Szt.	166
10 ha i więcej	Szt.	231
Razem	Szt.	780

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym przeprowadzonym w 2010 roku największa powierzchnia terenów rolnych przeznaczona była pod zasiew zbóż (557 ha) oraz uprawy przemysłowe (256 ha) z kolei najmniejsza powierzchnia przeznaczona była pod uprawę warzyw gruntowych (9 ha).

Tabela 7. Struktura zasiewów na terenie Gminy Stara Biała w 2010 roku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010
ogółem	ha	623
zboża razem	ha	557
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	548
ziemniaki	ha	226
uprawy przemysłowe	ha	256
buraki cukrowe	ha	100
rzepak i rzepik razem	ha	212
strączkowe jadalne na ziarno razem	ha	6
warzywa gruntowe	ha	9

Źródło: Dane GUS (Powszechny Spis Rolny z 2010 roku)

Najwięcej gospodarstw rolnych hodowało drób – 324 gospodarstwa i bydło – 218 gospodarstw. Drób miał również największy udział pod względem liczby zwierząt gospodarskich – 324 297 szt., a następnie trzoda chlewna – 8 322 szt.

Tabela 8. Struktura hodowli zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Stara Biała w 2010 roku

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw [szt.]	Liczba zwierząt gospodarskich [szt.]
bydło razem, w tym:	218	3 008
krowy	176	1 152
trzoda chlewna razem, w tym:	194	8 322
lochy	167	955
konie	9	41
drób ogółem razem, w tym:	324	324 297
drób kurzy	318	315 481

Źródło: Dane GUS (Powszechny Spis Rolny z 2010 roku)

3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza

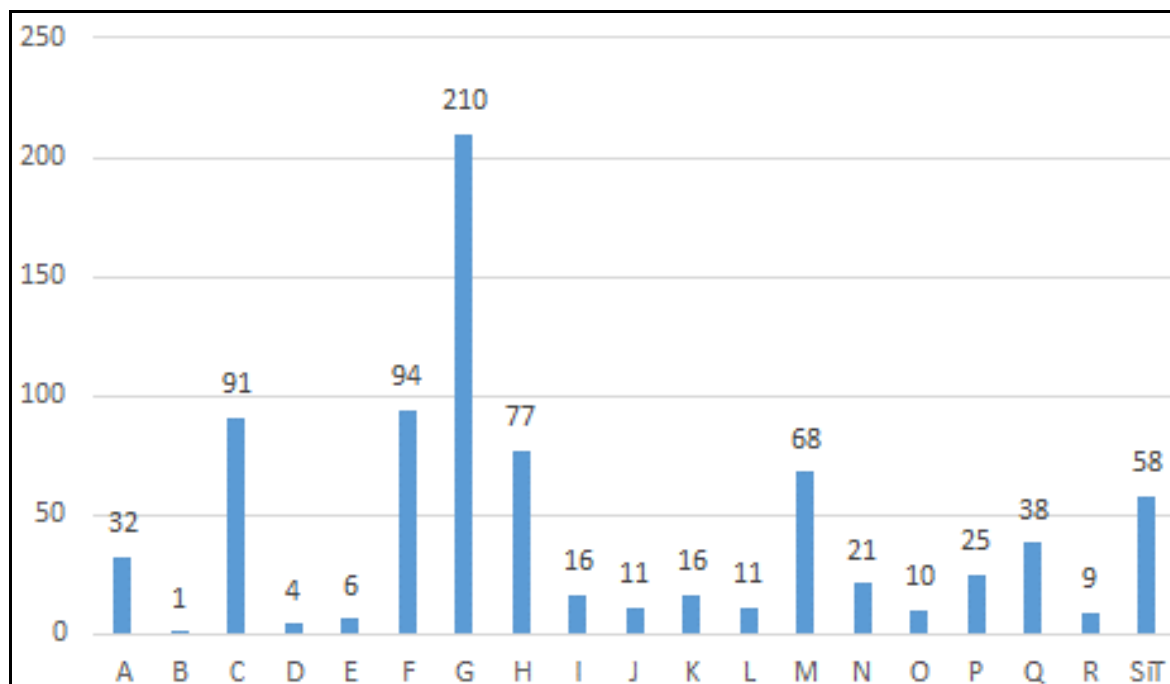
Na terenie Gminy Stara Biała w roku 2014 funkcjonowało 798 podmiotów gospodarczych - głównie małe i średnie (wg klasyfikacji REGON), z czego 2,63% w sektorze publicznym, zaś 97,37% w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych z roku na rok rośnie i w stosunku do roku bazowego zwiększyła się o 40,49%.

Tabela 9. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Stara Biała w latach 2012 – 2014

Wyszczególnienie		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem		568	625	694	709	758	782	798
sektor publiczny	ogółem	16	16	16	19	20	20	21
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	12	12	12	14	14	14	15
sektor prywatny	ogółem	552	609	678	690	738	762	777
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	473	528	591	601	640	652	659
	spółki handlowe	18	20	23	26	31	38	41
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5	6	6	6	6	6	6
	spółdzielnie	5	4	4	3	4	4	4
	fundacje	0	0	0	0	1	1	1
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	16	16	16	16	16	17	18

Źródło: Dane GUS

Wykres 5. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Stara Biała w 2014 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja

Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Zgodnie z wykresem powyżej, prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Stara Biała koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detaliczny, naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle (ok. 28,99% wszystkich podmiotów gospodarczych), budownictwie (13,65%), przetwórstwie przemysłowym (11,20%), transporcie i gospodarce magazynowej (10,28%).

Do największych podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy Stara Biała należą między innymi:

- PKN ORLEN S.A.;
- A.Schulman Polska Sp. z o.o.;
- Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych Sp. z o.o.;
- AGPRESS Adam Łukawski;
- CS Recycling Sp. z o.o.

Należy zaznaczyć, że Gmina Stara Biała dysponuje atrakcyjnymi terenami przeznaczonymi pod rozwój przedsiębiorczości w następujących miejscowościach:

- Biała – teren o powierzchni około 128 ha, uzbrojony w sieć energii elektrycznej, sieć wodociągową oraz sieć telefoniczną.
- Nowa Biała - teren o powierzchni około 145 ha, uzbrojony w sieć energii elektrycznej, sieć wodociągową, sieć telefoniczną, sieć gazową oraz częściowo w sieć kanalizacji sanitarnej.
- Maszewo Duże - teren o powierzchni około 23 ha, uzbrojony w sieć energii elektrycznej, sieć wodociągową, kanalizację sanitarną, sieć gazową oraz sieć telefoniczną.

3.3. Turystyka

Czynnikami warunkującymi konkurencyjność regionu obok atrakcyjnej lokalizacji są: stan środowiska naturalnego oraz jego atrakcyjność turystyczna. Czynniki te wpływają na jakość życia mieszkańców regionu oraz na napływ podmiotów gospodarczych i kapitału spoza niego. Na terenie Gminy Stara Biała możemy napotkać obiekty zabytkowe, do najważniejszych zabytków nieruchomych Gminy, należą:

- Grodzisko słowiańskie z X wieku zwane Kosmatą Górą lub Szweckimi Okopami w Nowych Proboszczewicach.
- Zespół pałacowo-parkowy w Srebrnej - wspaniale odrestaurowany XIX - wieczny obiekt, aktualnie ośrodek wypoczynkowo-szkoleniowy Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A.
- Drewniany kościół p.w. św. Andrzeja w Brwilnie - wzmiankowany w 1395 roku, obecny kościół wystawiony w roku 1740, jeden z najcenniejszych zabytków architektury drewnianej w powiecie płockim.
- Miejsce pamięci narodowej w lasach brwileńskich upamiętniające miejsce egzekucji ponad trzystu mieszkańców Płocka i okolic, rozstrzelanych przez hitlerowców w styczniu 1940 roku oraz 16 i 17 stycznia 1945 roku.
- Kościół p.w. św. Jadwigi Śląskiej w Starej Białej z 1879 roku - murowany, zbudowany w stylu neogotyckim, w kaplicy kościoła marmurowy ołtarz z 1938 roku i dziewięć figuralnych witraży z 1937 roku.
- "Antoniówka" w Brwilnie - oryginalna piętrowa budowla drewniana położona na skarpie wiślanej, w parku wiejskim, w sąsiedztwie dużego kompleksu leśnego, której fundatorem był arcybiskup płocki Antoni Julian Nowowiejski, aktualnie Dom Opieki Społecznej.
- Kościół pw. św. Floriana w Starych Proboszczewicach - neogotycki, orientowany, murowany z cegły, wzniesiony w latach 1868-1869. Posiada malowidła ściennie, wykonane w 1907 r., które zostały odnowione i uzupełnione w 1980 r. W neogotyckim ołtarzu głównym z końca XIX w. umieszczona jest rzeźba Chrystusa Ukrzyżowanego, replika krucyfiks z ołtarza głównego kościoła reformatów w Płocku (1777 r.). W jego wnętrzu na uwagę zasługują barokowe: chrzcielnica, monstrancja i relikwiarz. Przy kościele usytuowana jest dzwonnica z przełomu XIX i XX wieku, natomiast na cmentarzu zlokalizowanym przy kościele znajduje się kaplica murowana z XIX w.
- Zabytkowy dworek w Nowych Proboszczewicach z 1906 r., który aktualnie jest siedzibą ośrodka zdrowia.

Źródło: www.starabiala.pl

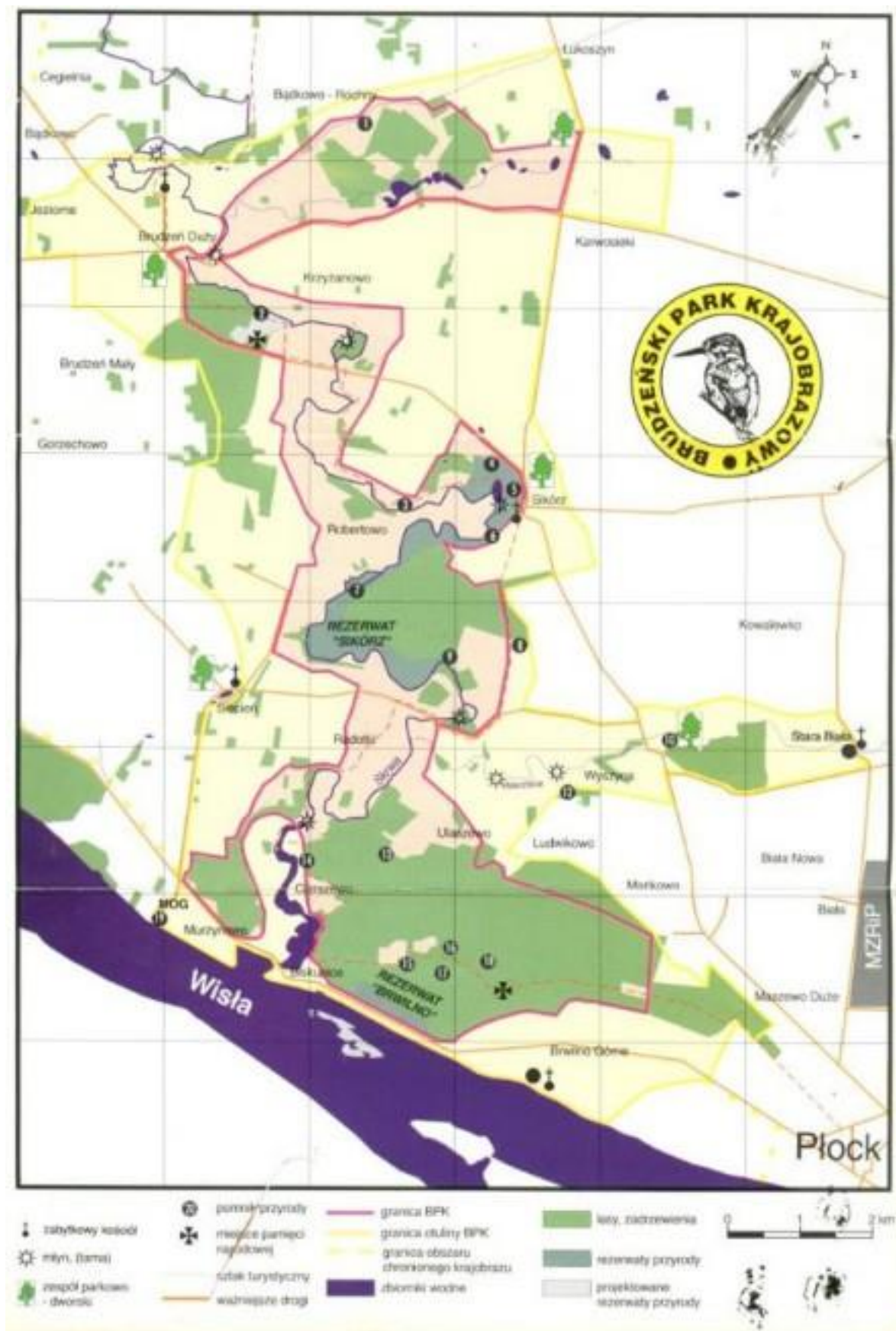
Prócz obiektów zabytkowych, na terenie Gminy występują obszary przyrodnicze, które mogą zostać wykorzystane w ramach rozwoju turystyki i rekreacji. Do form ochrony przyrody oraz miejsc, które warto zobaczyć zaliczają się:

- **Rezerwat krajobrazowo-leśny Brwilno**, leży na terenie Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego i zajmuje powierzchnię 10,55 ha. Obszar ten powstał w celu ochrony zachowanego fragmentu świetlistej dąbrowy położonego na stromej skarpie Wisły.

- **Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu** jest jedną z trzech części Obszaru Chronionego Krajobrazu i rozciąga się na terenie 10 gmin. Służy on ochronie terenów wyróżniających się krajobrazowo, które przy ewentualnym zagospodarowaniu przestrzennym powinny być prowadzone tak aby w jak najmniejszym stopniu uległy zmianie.
- **Brudzeński Park Krajobrazowy** o powierzchni 34,52 km², który mieści się na terenie gmin Stara Biała i Brudzeń Duży. Park obejmuje dolinę dolnej Skrwy Prawej (aż do ujścia) i obejmuje kompleksy leśne Brwilno, Brudzeń oraz lasy Sikorskie. Na terenie Parku Krajobrazowego znajdują się trzy rezerваты przyrody: Sikórz, Brwilno i Brudzeńskie Jary.
Źródło: <http://www.rajtel1.home.pl/brudzen/o-brudze-skim-parku-krajobrazowym.html>
- 13 pomników przyrody oraz 9 użytków ekologicznych.

Źródło: <http://www.plock.lodz.lasy.gov.pl>

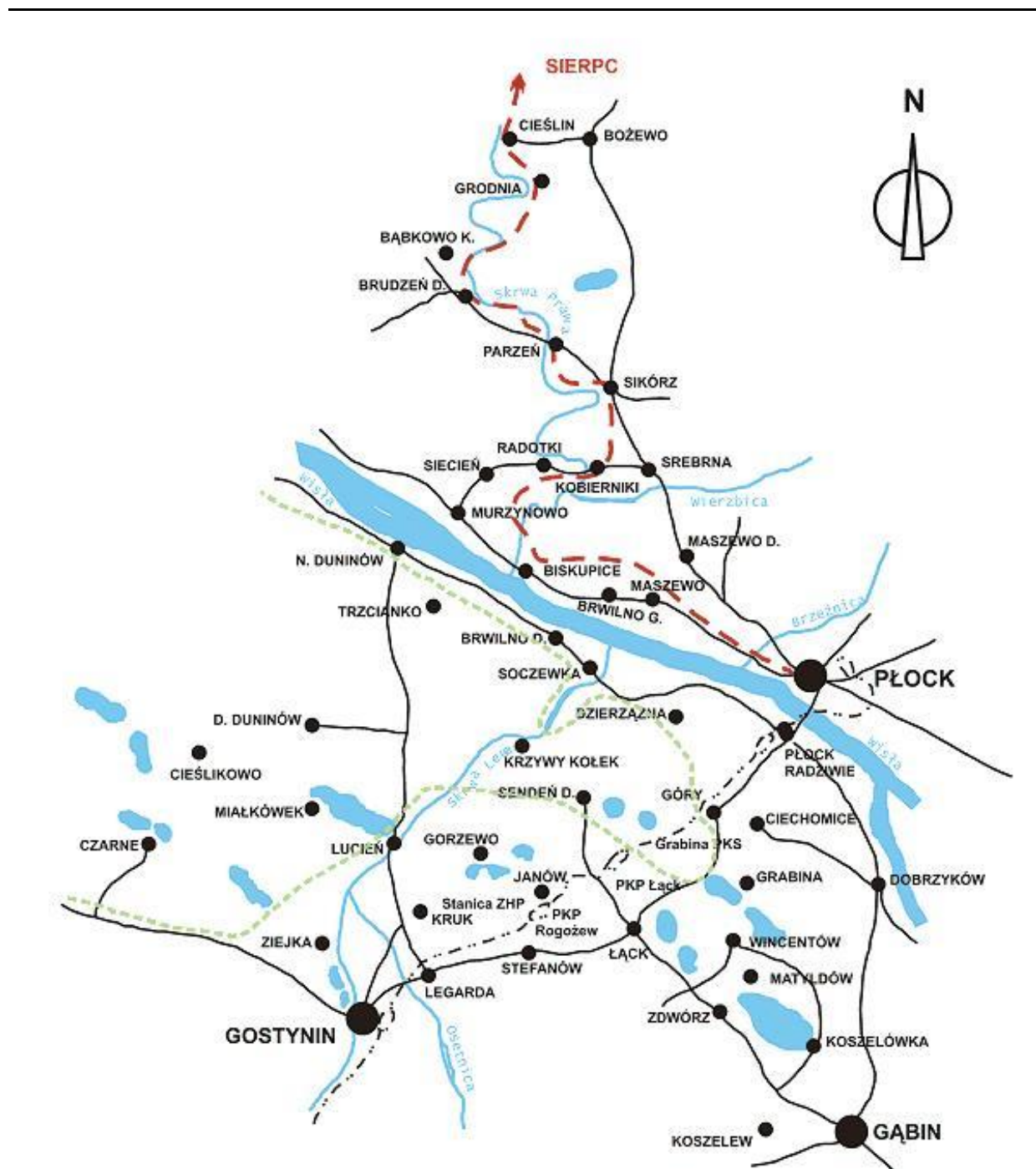
Rysunek 3. Położenie Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego

Źródło: <http://www.brudzen.pl>

Ponadto przez obszar Gminy przebiega czerwony szlak turystyczny im. Bolesława Krzywoustego, mający swój początek w Płocku. Szlak ten idealnie nadaje się do wycieczek rowerowych oraz pieszych.

Rysunek 4. SZLAK NR 1a CZERWONY im. Bolesława Krzywoustego

Źródło: www.plock.eu

Tabela 10. Pomniki przyrody na terenie Gminy Stara Biała

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wys. 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Miejscowość	Nr działki ewid.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów
1	Dąb szypułkowy	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 19 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2102	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>), o obwodzie 516 cm	516	25	Srebrna	20/17	Rośnie nad stawem na terenie parku dworskiego w miejscowości Srebrna	Skarb Państwa, wieczyste użytkowanie Polski Koncern Naftowy „ORLEN” S.A.	N – zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów
2	Fragment ozu z pozostałością cmentarza niemieckiego	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2101	Fragment ozu z pozostałością cmentarza niemieckiego o powierzchni 0,15 ha			Stare Proboszczewice	17/2	Na terenie prywatnym, przy drodze powiatowej Nr 3704W	Grunt stanowi własność osoby fizycznej	Ls (las i tereny zadrzewione – zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów
3	3 lipy drobnolistne	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 19 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2102	3 lipy drobnolistne (<i>Tilia cordata</i>) o obwodach pni 330, 280, 240 cm i wys. ok. 23 m	330, 280, 240	23	Stara Biała	168	przy kościele parafialnym w Starej Białej	Parafia Rzymsko – Katolicka	Bi - zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów
4	lipa drobnolistna	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2101	lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>) o obwodzie pnia 320 cm i wys. ok. 25 m	320	23	Wyszyna	69	teren prywatny, przy drodze powiatowej Nr 2907W	Grunt stanowi własność osoby fizycznej	R (grunty orne) - zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STARA BIAŁA NA LATA 2015 - 2025

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wys. 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Miejscowość	Nr działki ewid.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów
5	4 lipy drobnolistnej	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2101	4 lipy drobnolistne (tilia cordata) o obwodach pni 210, 270, 323 i 396 cm i wysokości ok. 30 m	210, 270, 323, 396	30	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 116m	Nadleśnictwo Płock, Leśnictwo Brwilno oddział 116m	Właściciel Skarb Państwa, ds Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe	Ls (las)– zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów
6	sosna pospolita	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2101	sosna pospolita o obwodzie pnia 260 i wys. ok. 30 m	260	30	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 113a	Nadleśnictwo Płock, Leśnictwo Brwilno oddział 113a	Właściciel Skarb Państwa, ds Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe	Ls (las)– zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów
7	2 dęby szypułkowe	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2101	2 dęby szypułkowe (Quercus robur) o obwodach pni 325, 375 cm i wys. ok. 25 m	325, 375	25	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 115g	Nadleśnictwo Płock, Leśnictwo Brwilno oddział 115g	Właściciel Skarb Państwa, ds Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe	Ls (las)– zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów
8	4 dęby szypułkowe i sosna pospolita	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2101	4 dęby szypułkowe (Quercus robur) o obwodach pni 275, 300, 310 i 365 cm i wys. 25 – 28 m; sosna pospolita (Pinus silvestris) o obwodzie pnia 245 cm i wysk. ok. 28 m	275, 300, 310, 365; 245	25– 28; 28	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 115a	Nadleśnictwo Płock, Leśnictwo Brwilno oddział 115a	Właściciel Skarb Państwa, ds Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe	Ls (las)– zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STARA BIAŁA NA LATA 2015 - 2025

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wys. 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Miejscowość	Nr działki ewid.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów
9	Aleja 11 lip drobnolistnych	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2101	Aleja 11 lip drobnolistnych (Tilia cordata) o obwodach pni od 120 – 320 cm i wys. ok. 26 m	120 – 320	26	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 89f	Nadleśnictwo Płock, Leśnictwo Brwilno oddział 89f	Właściciel Skarb Państwa, ds Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe	Ls (las)– zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów
10	dąb szypułkowy i sosna pospolita	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2101	dąb szypułkowy (Quercus robur), o obwodzie 330 cm i wys. ok. 28 m, sosna pospolita (Pinus silvestris) o obwodzie pnia 280 cm i wys. 26 m	330 i 280	28,26	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 115d	Nadleśnictwo Płock, Leśnictwo Brwilno oddział 115d	Właściciel Skarb Państwa, ds Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe	Ls (las)– zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów
11	3 dęby szypułkowe, w tym jeden 2 - pienny	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2101	3 dęby szypułkowe (Quercus robur), w tym jeden 2-pienny o obwodach pni 285; 310; 310 i 315 cm o wys. ok. 25-28 m	285; 310; 310 i 315	25-28	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 115g	Nadleśnictwo Płock, Leśnictwo Brwilno oddział 115g	Właściciel Skarb Państwa, ds Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe	Ls (las)– zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów
12	sosna pospolita	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2101	sosna pospolita (Pinus silvestris) o obwodzie pnia 236 cm i wys. 27 m	236	27	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 113a	Nadleśnictwo Płock, Leśnictwo Brwilno oddział 113a	Właściciel Skarb Państwa, ds Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe	Ls (las)– zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wys. 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Miejscowość	Nr działki ewid.	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów
13	klon pospolity	09.05.2007 r.	Rozporządzenie Nr 19 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09.05.2007 r.w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego nr 89, poz. 2102	klon pospolity (Acer platanoides) o obwodzie pnia 330 cm i wys. 22 m. Do wykreślenia z rejestru pomników, drzewo uległo rozkładowi. Trwają prace nad uchwałą znosząca formę ochrony.	330	22	Brwilno	24/4	w ogrodzie Technikum Budowlanego	Skarb Państwa, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	B-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów

Źródło: UG Stara Biała

Warunkiem rozwoju turystyki i rekreacji w skali całej Gminy jest wykorzystanie istniejącej bazy oraz stworzenie niezbędnych elementów zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego. Istotnym czynnikiem rozwoju jest promocja i pełna informacja o wartościach turystyczno-rekreacyjnych Gminy.

3.4. Rynek pracy i bezrobocie

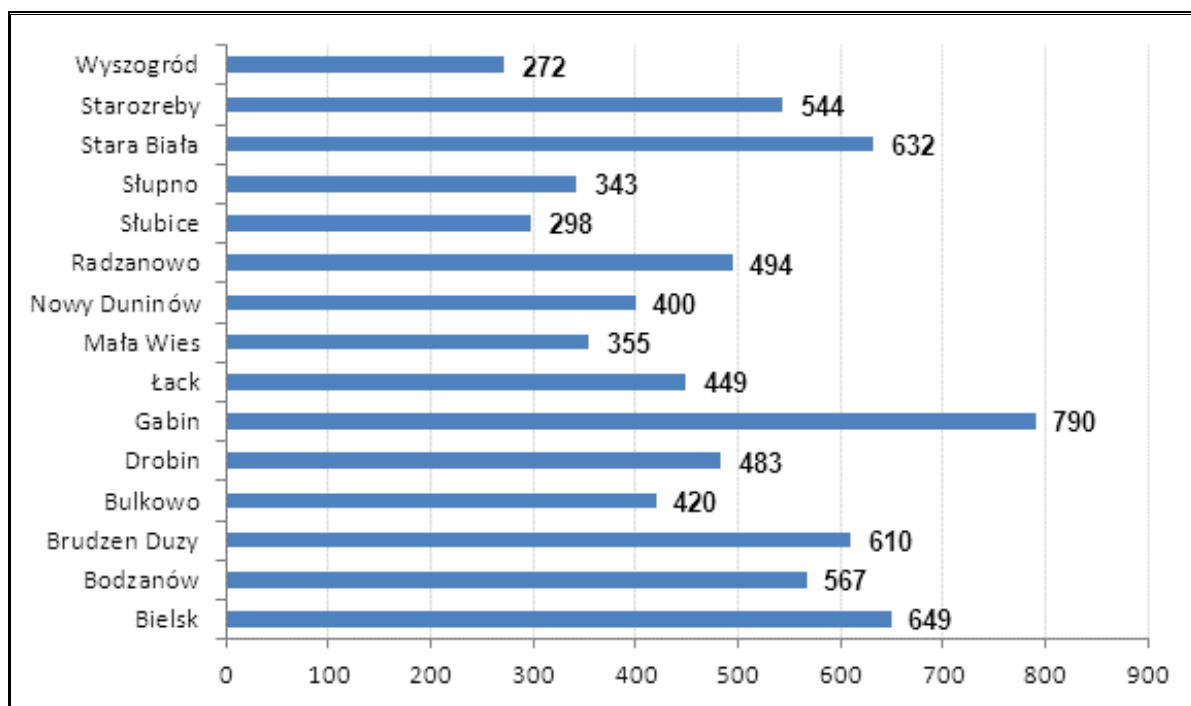
W Gminie Stara Biała podobnie jak w innych rejonach kraju, w ostatnich latach zaobserwowano wzrost liczby osób bezrobotnych. W roku 2014 w Gminie zarejestrowane były 632 osoby bezrobotne, co w odniesieniu do roku 2008 daje wzrost liczby osób pozostających bez pracy o 17,5% (w tym liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła o 50,3%, natomiast liczba bezrobotnych kobiet zwiększyła się o 0,3%). Tak duży wzrost liczby osób bezrobotnych wynika z trwającego od 2008 roku kryzysu gospodarczego. Należy ponadto zaznaczyć, że znaczny spadek liczby osób bezrobotnych odnotowano na przestrzeni lat 2013/2014 – spadek o około 18,3%, czyli o 142 osoby.

Strukturę bezrobocia na terenie Gminy przedstawia tabela 11.

Tabela 11. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Stara Biała w latach 2008 – 2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni zarejestrowani wg płci								
ogółem	osoba	538	680	684	670	740	774	632
mężczyźni	osoba	185	306	332	275	326	342	278
kobiety	osoba	353	374	352	395	414	432	354
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci								
ogółem	%	8,1	10	9,6	9,3	10,2	10,5	8,5
mężczyźni	%	5,3	8,4	8,7	7,1	8,4	8,7	7
kobiety	%	11,3	11,9	10,7	11,8	12,2	12,4	10,2

Źródło: Dane GUS

Wykres 6. Bezrobocie na terenie gmin powiatu plockiego (stan na 31.12.2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP Płock.

Zgodnie z danymi udostępnionymi na stronie Powiatowego Urzędu Pracy w Płocku, Gmina Stara Biała znajduje się na trzeciej pozycji pod względem liczby osób bezrobotnych w powiecie.

Taki stan bezrobocia na terenie Gminy Stara Biała może być spowodowany dużą ilością młodych wykształconych ludzi, których wykształcenie nie koniecznie pokrywa się z zapotrzebowaniem na rynku pracy. Chcąc zmniejszać poziom bezrobocia, należałoby skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na swoim terenie m.in. poprzez tworzenie odpowiedniego systemu zachęt dla nowych przedsiębiorców lub poprzez wyznaczanie odpowiednich terenów inwestycyjnych.

Należy ponadto zaznaczyć, że brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. patologia, przestępczość czy uzależnienia od alkoholu), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Gminy Stara Biała na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy.

4. Usługi publiczne na terenie Gminy Stara Biała

4.1. Usługi społeczne

Jednym z czynników warunkujących atrakcyjność osiedleńczą jest dostępność usług społecznych. Podczas wyboru nowego miejsca zamieszkania brane są pod uwagę przede wszystkim: dostęp do oświaty oraz jakość oferty edukacyjnej, oferta kulturalna, baza sportowo-rekreacyjna, dostęp do opieki zdrowotnej, a także poziom bezpieczeństwa publicznego. Od stanu infrastruktury społecznej zależy także jakość życia obecnych mieszkańców Gminy i ich szanse rozwoju.

4.1.1. Oświata i nauka

Na terenie Gminy Stara Biała funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Przedszkole w Nowych Proboszczewicach,
- Miłosierdzie Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Białej, ul. Henryka Sienkiewicza 18, 09-411 Biała,
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Misiowy Ogródek” w Mańkowie, ul. Chabrowa 1, 09-411 Biała,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Starej Białej,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wyszynie:
 - Samorządowe Przedszkole im. Kornela Makuszyńskiego,
 - Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego,
- Zespół Szkół w Starych Proboszczewicach:
 - Szkoła Podstawowa,
 - Gimnazjum,
- Zespół Szkół w Maszewie Dużym:
 - Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta,
 - Gimnazjum im. Władysława Stanisława Reymonta.

Przedszkole w Nowych Proboszczewicach

Jest to nowo powstałe przedszkole, funkcjonujące od końca ferii zimowych 2014, które może przyjąć 120 dzieci. Nowo powstały budynek w dużej mierze dwukondygnacyjny, o powierzchni użytkowej ponad 1,2 tys. m kw mieści sześć sal lekcyjnych z łazienkami, szatnię, pokój dla pielęgniarki, sekretariat oraz w pełni wyposażoną, dużą kuchnię.

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Starej Białej

Szkoła Podstawowa dzięki wsparciu Gminy Stara Biała jest modernizowana i wyposażana w nowoczesne akcesoria. Niniejsza placówka posiada nowoczesną halę sportową posiadającą pełnowymiarowe boiska do: piłki ręcznej, koszykówki i siatkówki.

Dodatkowo w obiekcie znajduje się siłownia udostępniana mieszkańcom, klubom, grupom sportowym, zakładom pracy oraz osobom indywidualnym.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wyszynie

W skład, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, wchodzi:

- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Wyszynie,
- Samorządowe Przedszkole im. Kornela Makuszyńskiego w Wyszynie.

Szkoła była dwukrotnie modernizowana i rozbudowywana, wyposażona jest w sale komputerową oraz salę gimnastyczną.

Zespół Szkół w Starych Proboszczewicach

W skład zespołu szkół wchodzi szkoła podstawowa oraz gimnazjum. Jest to bardzo dobrze rozbudowana placówka, gdyż posiada: 16 sal lekcyjnych, salę ćwiczeń ruchowych, salę gimnastyczną, bibliotekę, centrum multimedialne, świetlicę, gabinet pielęgniarstwa, dwie pracownie komputerowe, gabinet zajęć rewalidacyjnych, gabinet pedagogów i psychologa, plac zabaw, szatnie, sklepik szkolny oraz pomieszczenia sanitarne.

Zespół Szkół w Maszewie Dużym

W skład zespołu wchodzi szkoła podstawowa oraz gimnazjum. Na terenie szkoły znajduje się również biblioteka. Szkoła mieści się w dużym, wszechstronnym budynku. Budynek posiada salę sportową, zaopatrzoną w podstawowe urządzenia, łazienki z natryskami oraz szatnie. Budynek szkoły jest otoczony kompleksem sportowym składającym się z boisk: do piłki nożnej, ręcznej, siatkówki, koszykówki oraz lekkoatletycznej.

Źródło: STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH dla Gminy Stara Biała na lata 2015 – 2020

Tabela 12. Placówki oświatowe (publiczne i niepubliczne) na terenie Gminy
- stan na dzień 1.09.2015r.

Przedszkola / Oddziały przedszkolne				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Samorządowe Przedszkole im. Kornela Makuszyńskiego w Wyszynie, Wyszyna 2, 09-411 Biała	97	10	2	Publiczna
Przedszkole w Nowych Proboszczewicach, ul. Floriańska 20, 09-412 Proboszczewice	106	9	9	Publiczna (funkcjonuje od 02.02.2015 r.)
Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Misiowy Ogródek” w Mańkowie, ul. Chabrowa 1, 09-411 Biała	15	1	0,5	Niepubliczna
Miłosierdzie Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Białej, ul. Henryka Sienkiewicza 18, 09-411 Biała	11	1	0	Niepubliczna
Szkoły podstawowe				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Starej Białej, Stara Biała 53, 09-411 Biała	127, w tym w oddziale przedszkolnym 22 dzieci	21	6	Publiczna
Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Wyszynie, Wyszyna 2, 09-411 Biała	111	15	2	Publiczna
Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Maszewie Dużym, ul. Szkolna 14, 09-400 Płock	314, w tym w oddziale przedszkolnym 32 dzieci	29	8	Publiczna
Szkoła Podstawowa w Starych Proboszczewicach, ul. Floriańska 7, 09-412 Proboszczewice	253	26	12	Publiczna

Gimnazja				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Gimnazjum im. Władysława Stanisława Reymonta w Maszewie Dużym, ul. Szkolna 14, 09-400 Płock	121	17	1	Publiczna
Gimnazjum w Starych Proboszczewicach, ul. Floriańska 7, 09-412 Proboszczewice	153	23	0	Publiczna

Źródło: UG Stara Biała

Sieć szkół i ich wyposażenie na terenie Gminy Stara Biała w pełni zaspakaja potrzeby obecnych mieszkańców gminy. Placówki oświatowe są również przygotowane na potrzeby przyszłych mieszkańców gminy.

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej tworzy fundament wykształcenia. Szkoła łagodnie wprowadza uczniów w świat wiedzy dbając o ich harmonijny rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny. Wyniki testu 6-klasistów w 2014 roku dla przeciętnego ucznia klasy VI w Gminie Stara Biała kształtowały się na poziomie średnio 24,27 punktów i były niższe niż średnia dla kraju i województwa mazowieckiego. Nieco inaczej kształtowała się sytuacja w roku 2013. W 2013 roku uczniowie z terenu Gminy Stara Biała osiągnęli nieco lepszy wynik, niż wynik ogólny dla kraju, jednak jednocześnie gorszy niż wynik dla województwa mazowieckiego.

Tabela 13. Wyniki testów 6-klasistów w Gminie Stara Biała w latach 2013 i 2014

Wyszczególnienie	2013	2014
Wynik ogólny testów 6 – klasistów Gmina Stara Biała	24,23	24,27
Wynik ogólny województwo mazowieckie	25,22	26,98
Wynik ogólny kraj	24,03	25,82

Źródło: <http://bip.oke.waw.pl/>

Oferta placówek gimnazjalnych zarządzanych przez Gminę Stara Biała, dostosowana jest do zainteresowań i zdolności swoich uczniów. Uczniowie mogą uczestniczyć w kołach zainteresowań prowadzonych przez placówki oraz brać udział w różnorodnych konkursach. Angażują się również w wiele inicjatyw szkolnych, dzięki czemu rozwijają swoje umiejętności organizatorskie.

Uczniowie III klas gimnazjów w latach 2013 i 2014 przystąpili do obowiązkowego testu gimnazjalnego. Jego wyniki w Gminie Stara Biała na tle wyników ogólnopolskich przedstawia tabela 14.

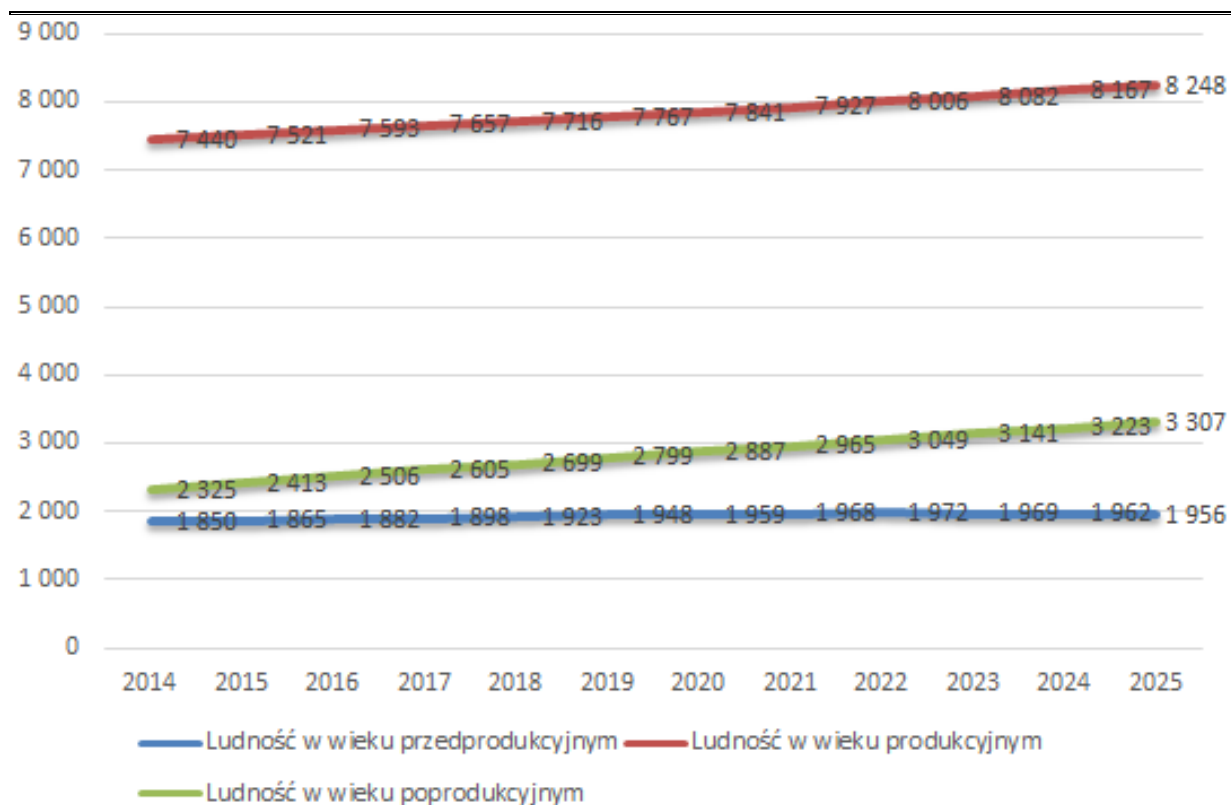
Tabela 14. Wyniki testów gimnazjalnych w Gminie Stara Biała w latach 2013 i 2014

Wyszczególnienie		Rok 2013		Rok 2014	
		Gmina Stara Biała	kraj	Gmina Stara Biała	kraj
Część humanistyczna	j. polski	56,70	62	60,70	68
	historia, WOS	54,10	58	53,90	59
Część matematyczno - przyrodnicza	Matematyka	44,50	48	37,40	47
	przedmioty przyrodnicze	56,20	59	48,00	52
Język angielski	Podstawa	55,90	63	59,80	67
	Rozszerzenie	32,60	45	34,30	46
Język niemiecki	Podstawa	59,00	58	50,00	54
	rozszerzony	33,10	40	29,50	39

Źródło: <http://bip.oke.waw.pl/>

Analizując średnie wyniki testów uczniów III klas szkół gimnazjalnych z terenu Gminy Stara Biała należy zauważyć, że zarówno w 2013, jak i w 2014 roku, wyniki uczniów z Gminy Stara Biała były nieco niższe niż średnie wyniki dla kraju. Wyjątek stanowi wynik egzaminu z języka niemieckiego na poziomie podstawowym w 2013 roku, kiedy to gimnazjaliści z terenu Gminy, osiągnęli lepszy wynik, niż wynik ogólnopolski.

Na podstawie prognozy ludności na lata 2014-2050 sporządzonej przez GUS dla powiatu plockiego stworzono prognozę liczby ludności z podziałem na ekonomiczne grupy wieku na terenie Gminy Stara Biała (Wykres 7).

Wykres 7. Prognoza liczby ludności dla Gminy Stara Biała w podziale na ekonomiczne grupy wieku do 2025 roku [osoba]

Źródło: Opracowanie własne

Obserwowana w ciągu ostatnich kilku lat w skali kraju i Europy zmiana modelu rodziny (2+1) potwierdza, że coraz mniejszy jest udział rodzin wielodzietnych. Również migracje rodzin w celach zarobkowych pociągają za sobą spadek liczby dzieci na danym terenie. W związku z tym, Gmina Stara Biała zamierza realizować działania zwiększające jej atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną. Atrakcyjne warunki do zamieszkania będą skutkowały napływem nowych mieszkańców (w tym rodzin z dziećmi), dzięki czemu liczba uczniów w szkołach utrzyma się na poziomie zbliżonym do obecnego a nawet wzrośnie. Tym samym Gmina zapewni odpowiednie dochody z tytułu subwencji oświatowej, a także wyeliminuje ewentualną konieczność racjonalizacji sieci szkół na swoim terenie. Z kolei atrakcyjne warunki inwestycyjne to szansa na nowe miejsca pracy, co zminimalizuje zjawisko migracji części mieszkańców poza teren Gminy Stara Biała w celach zarobkowych.

4.1.2. Ochrona zdrowia

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Na terenie Gminy Stara Biała usługi z zakresu opieki medycznej świadczą:

- 1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BIAŁA”, w ramach którego funkcjonują dwa ośrodki zdrowia:**
- Ośrodek Zdrowia w Białej,
 - Ośrodek Zdrowia w Nowych Proboszczewicach.

Ponadto należy zaznaczyć, że znaczna część mieszkańców Gminy korzysta z zakładów opieki zdrowotnej zlokalizowanych na terenie Miasta Płocka.

Prócz tego na terenie Gminy działa apteka i dwa punkty apteczne:

- Apteka Aspirynka w Maszewie Dużym,
- Punkt Apteczny VITA 2 w Białej,
- Punkt Apteczny w Nowych Proboszczewicach.

Na terenie Gminy Stara Biała nie zlokalizowano szpitala, jednak mieszkańcy przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego mają zapewniony dogodny dostęp do leczenia szpitalnego – w oddalonym o zaledwie 10 km Płocku, znajdują się dwa szpitale.

Funkcjonowanie konkurencyjnych placówek medycznych jest podstawą do zapewnienia właściwej działalności w dziedzinie ochrony i promocji zdrowia. Należy uznać, że system opieki zdrowotnej na terenie Gminy w pełni zaspakaja potrzeby obecnych mieszkańców Gminy, jak również jest w stanie zaspokoić potrzeby potencjalnych mieszkańców, którzy w przyszłości zamieszkają na niniejszym terenie.

4.1.3. Sport i kultura

Sport w Gminie Stara Biała jest nieodzownym elementem życia wielu jej mieszkańców, dlatego też Gmina wspiera rozwój dyscyplin sportowych oraz pracuje nad stworzeniem warunków i możliwości do rozwijania zainteresowań sportowych. W skład obiektów tworzących bazę sportowo-rekreacyjną wchodzi:

- Hala sportowa przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Starej Białej – na terenie obiektu do dyspozycji mieszkańców jest również siłownia;
- Kompleks boisk sportowych "MOJE BOISKO - ORLIK 2012" przy Zespole Szkół w Maszewie Dużym;
- Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Maszewie Dużym;
- Sala gimnastyczna i sala ćwiczeń ruchowych przy Zespole Szkół w Starych Proboszczewicach;
- Centrum sportowe „Wierzbica” w Nowych Proboszczewicach;
- Zespół rekreacyjno-sportowy w Białej;
- Zespół rekreacyjno-wypoczynkowy w Nowych Proboszczewicach.

Źródło: <http://bip.starabiala.pl/>

Mieszkańcy Gminy mają możliwość uprawiania sportu w działających klubach sportowych:

- Ludowy Zespół Sportowy „Start” w Proboszczewicach;
- Ludowy Zespół Sportowy „Amator” w Maszewie Dużym.

Kluby prowadzą sekcje piłki nożnej.

Dzięki istnieniu warunków do uprawiania sportu i rekreacji, zauważalny jest wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy. Rozwijającymi się amatorsko dziedzinami sportowymi są: piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka, czy też lekkoatletyka.

Zadania z zakresu kultury na terenie Gminy Stara Biała realizują następujące placówki:

1. Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Białej,
2. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Starej Białej z siedzibą w Białej;
3. Świetlice wiejskie.

Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Białej jest instytucją działającą na rzecz okolicznej społeczności, wspierająca rozwój edukacyjny dzieci i młodzieży z terenów Gminy. W ramach jej struktury organizacyjnej wyodrębniono filię w Nowych Proboszczewicach. Biblioteka gromadzi, opracowuje i udostępnia zbiory o charakterze uniwersalnym. Do dyspozycji czytelników udostępniony jest bogaty księgozbiór, który jest systematycznie uzupełniany i aktualizowany.

Źródło: <http://biblioteka.starabiala.pl/>

Od lipca 2011 roku w Gminie funkcjonuje **Gminny Ośrodek Kultury i Sportu**, którego celem jest prowadzenie działalności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, a także promocja Gminy Stara Biała. W ramach Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu funkcjonują:

- Gminna Orkiestra Dęta;
- Świetlice wiejskie mające siedzibę na terenie Gminy Stara Biała;
- Centrum sportowe „Wierzbica” w Nowych Proboszczewicach;
- Orlik i boisko piłkarskie w Maszewie Dużym;
- Boiska wiejskie i gminne urządzenia sportowo-rekreacyjne.

Ważną funkcję kulturalną na terenie Gminy Stara Biała pełnią świetlice wiejskie oraz remizy OSP rozmieszczone na całym jej terenie, które są miejscem częstych spotkań mieszkańców. Remizy oraz zmodernizowane świetlice wiejskie wpływają na integrację mieszkańców oraz promocję wspólnego spędzania czasu wolnego. Dzięki działaniom obejmującym remonty świetlic, społeczność lokalna otrzymała atrakcyjne warunki do zbiorowych spotkań, zabawy oraz pracy. Ponadto niniejsze obiekty dają możliwość tworzenia kół i grup zainteresowań zrzeszających różne grupy wiekowe ludności lokalnej. W efekcie funkcjonowania świetlic oraz remiz, osiągnięta została swoista integracja mieszkańców. Odnowione budynki w powiązaniu z pięknymi krajobrazami i walorami przyrodniczymi, zwiększają atrakcyjność Gminy pod względem rekreacyjno – turystycznym.

4.1.4. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Jednostką organizacyjną w zakresie pomocy społecznej dla mieszkańców Gminy Stara Biała jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała, który realizuje zadania własne i zlecone zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej. Ośrodek mieści się w miejscowości Biała.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała realizuje szeroki zakres zadań, wynikających w szczególności z następujących aktów prawnych:

- ustawy o pomocy społecznej;
- ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawy o Karcie Dużej Rodziny.

Ośrodek oferuje pomoc w formie świadczeń pieniężnych (w tym zasiłek stały, okresowy, celowy i specjalny zasiłek celowy) i niepieniężnych (w tym praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, sprawienie pogrzebu, schronienie, posiłek, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania). Ponadto daje wsparcie rodzinom w formie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i KDR. Pomoc w formie usług opiekuńczych otrzymują osoby samotne, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn potrzebują pomocy innych osób. Pomoc ta obejmuje także osoby, których rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Natomiast osoby, które potrzebują całodobowej opieki umieszczane są w domach pomocy społecznej. Ponadto ośrodek realizuje gminny program dożywiania dzieci i młodzieży z terenu gminy w szkołach, gdzie otrzymują one gorący posiłek. Ośrodek również przyznaje i wypłaca stypendia socjalne i zasiłki losowe dla dzieci z terenu gminy.

Dane przedstawione w tabeli 15 przedstawiają liczbę osób, które korzystały z poszczególnych świadczeń pomocy społecznej w 2014 roku. Najwięcej osób korzystało

z innych zasiłków celowych i w naturze (333 osoby), posiłków (203 osoby) oraz zasiłków okresowych (43 osoby).

**Tabela 15. Pomoc społeczna w Gminie stara Biała – zadania własne gmin
(stan na dzień 31.12.2014 r.)**

Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń [zł]
Zasiłki stałe ogółem, w tym:	25	250	113 658
- przyznany dla osoby samotnie gospodarującej	21	224	104 973
- pozostającej w rodzinie	4	16	8 685
Zasiłki okresowe ogółem	43	150	68 590
- w tym środki własne	x	x	8 629
Dotacja	x	x	59 961
Przyznane z powodu bezrobocia	24	83	37 535
Przyznane z powodu niepełnosprawności	2	6	2250
Posiłek	203	22 634	117 674
- w tym dla dzieci	178	20 544	104 182
Usługi opiekuńcze ogółem	4	2034	20 789
Sprawienie pogrzebu	2	2	6 000
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	333	x	171 262
Praca socjalna	x	x	x
Udzielenie schronienia	6	1106	32 001
Skierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w tym domu	6	72	171 640

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Stara Biała

4.1.5. Bezpieczeństwo Publiczne

Usługi publiczne na terenie Gminy Stara Biała z zakresu:

- **bezpieczeństwa publicznego** realizuje Posterunek Policji mieszczący się w Płocku przy ul. Zglenickiego 42. W posterunku działa zespół kryminalny w składzie dwóch asystentów oraz zespół patrolowy w składzie trzech policjantów.
- **ochrony przeciwpożarowej** realizują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej zlokalizowane w Bronowie-Zalesiu, Brwilnie, Dziarnowie, Kamionkach, Maszewie, Nowych Proboszczewicach, Starej Białej, Wyszynie. Wszystkie jednostki OSP są wyposażone w podstawowy sprzęt ratowniczo-gaśniczy.

W 2014 roku na terenie Gminy wykryto 43 przestępstwa, z których najwięcej było spowodowanych kradzieżą rzeczy obcej.

Tabela 16. Przestępstwa na terenie Gminy Stara Biała

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba przestępstw, w tym:	53	65	64	109	119	43
kradzież rzeczy obcej	28	33	33	77	72	22
kradzież z włamaniem	21	25	21	22	41	17
rozboje	0	2	2	2	0	0
bójki i pobicia	2	2	4	4	3	2
uszczerbek na zdrowiu	2	3	4	4	3	2

Źródło: Posterunek Policji w Starej Białej

4.2. Usługi Komunalne

4.2.1. Infrastruktura drogowa

Gmina Stara Biała jest dobrze położona pod względem komunikacyjnym, mimo że przez jej teren przebiega tylko krótki fragment drogi krajowej (droga nr 60 Kutno – Płock – Ciechanów, dł. 1 km). Sieć drogową tworzą przede wszystkim 4 drogi wojewódzkie, które zapewniają łączność Gminy z Płockiem, Dobrzyniem, Lipnem oraz z drogą krajową nr 60 w Bielsku. Połączenia dróg wojewódzkich gwarantuje dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych oraz gminnych, które zapewniają mieszkańcom Gminy dotarcie do większych miejscowości.

Infrastrukturę drogową na terenie Gminy Stara Biała oraz jej stan techniczny prezentuje tabela 17.

Tabela 17. Drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz Gminne na terenie Gminy Stara Biała

Drogi krajowe		
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi
Dr. nr 60 Kutno – Płock – Ciechanów	1,00	dobry
Drogi wojewódzkie		
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi
Nr 562 Dobrzyń – Brwilno gr. miasta Płock	5,985	dobry
Nr 559 Lipno – Brudzeń Duży – Srebrna – gr. miasta Płock	7,447	dobry
Nr 555 Srebrna – Kobierniki – Siecień – Murzynowo	3,066	dobry
Nr 540 Bielsk – Proboszczewice – Kamionki - Sikórz	8,329	dostateczny
Drogi powiatowe		
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi
5201 W Płock - Bonisław	4,673	dobry
2909 W Nowe Trzepowo – Bronowo – Zalesie	1,80	dostateczny
2907 W Wyszyna – Ułaszewo	2,705	dostateczny
2908 W Srebrna – Draganie	6,805	dobry
5205 W gr. miasta – Draganie – Proboszczewice	9,271	dobry
6905 W Parzeń – Płock	7,364	dobry
2918 W Biała – Dziarnowo - Proboszczewice	5,579	dobry
2903 W Brudzeń Duży – Karwosieki – Nowe Proboszczewice	4,40	dobry

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STARA BIAŁA NA LATA 2015 - 2025

3704 W Gozdowo – Golejewo – Proboszczewice	2,058	dostateczny	
2910 W Bronowo- Zalesie – gr. gminy - Ciachcin	0,723	dobry	
Drogi gminne			
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Nawierzchnia	Stan techniczny drogi
291301 W Stare Proboszczewice – Trzebuń - Dzięgielewo	2,960	gruntowa ulepszona	dobry
291302 W Stare Proboszczewice – gr. gminy - Pęszyno	1,078	bitumiczna	bardzo dobry
291303 W Dziarnowo - Miłodróż	1,587	bitumiczna	dobry
291304 W Stare Proboszczewice - Ogorzelice	2,125	bitumiczna	dobry
291305 W Stara Biała – Kowalewko – Kamionki	3,075	bitumiczna , gruntowa ulepszona	dobry
291306 W Stara Biała – Stara Biała	2,080	bitumiczna	dobry
291307 W Dziarnowo – Bronowo Kmiece – Nowe Bronowo	3,660	bitumiczna, gruntowa ulepszona	dostateczny
291308 W Stara Biała – Kowalewko	4,406	bitumiczna, gruntowa ulepszona	dostateczny
291309 W Srebrna – Stara Biała	2,953	bitumiczna	bardzo dobry
291310 W Stare Draganie – Bronowo - Zalesie	2,735	bitumiczna	dostateczny
291311 W Wyszyna – Ludwikowo – Ułaszewo - Kobierniki	4,798	bitumiczna	bardzo dobry
291312 W Nowa Biała – Mańkowo - Wyszyna	4,198	bitumiczna	dobry
291313 W Nowe Trzepowo – gr. gminy - Żukowo	1,333	bitumiczna	dostateczny
291314 W Maszewo Duże- Maszewo	1,410	bitumiczna	dostateczny
291315 W Czachowo gr. gminy – Włoczewo	1,500	gruntowa ulepszona	dobry
291316 W Stacja PKP Proboszczewice – dr. woj. 540	0,279	brukowa	dobry

291317 W Maszewo Duże- Brwilno	2,050	bitumiczna	bardzo dobry
291318 W Srebrna – Kobierniki – dr. woj. nr 555	2,011	bitumiczna	bardzo dobry
291319 W Wyszyna – Kobierniki – dr. woj. 555	1,156	gruntowa ulepszona	dobry
291320 W Kobierniki gr. gminy Sikórz	0,925	bitumiczna , gruntowa ulepszona	bardzo dobry
291321 W Srebrna - Kowalewko	1,205	gruntowa ulepszona	dobry
291322 W Kamionki - Włoczewo	2,600	gruntowa ulepszona	dobry
291323 W Trzebuń – gr. gminy Czachowo	1,275	gruntowa ulepszona	dobry
291324 W Kruszczewo – Nowe Proboszczewice	3,150	gruntowa ulepszona	dobry
291325 W dr. pow. 6905 W – Stara Biała - Dziarnowo	2,668	bitumiczna, gruntowa ulepszona	dobry
291326 W Nowe Trzepowo – Bronowo Sady – Bronowo - Zalesie	1,625	gruntowa ulepszona	dobry
291327 W dr. gm. 231310 W Bronowo – Zalesie – dr. pow. 5201 W – gr. gminy Żukowo	1,675	gruntowa ulepszona	dobry
291328 W dr. pow. 5201 W Bronowo – Zalesie – gr. gminy Tchórz	0,800	gruntowa ulepszona	dobry
291329 W dr. pow. 5201 W Nowe Trzepowo – dr. krajowa nr 60	1,000	gruntowa ulepszona	dobry

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Stara Biała

Istniejąca sieć drogowa wymaga rozbudowy i modernizacji również ze względu na wzrastające wykorzystanie samochodu, jako powszechnego środka komunikacji oraz znaczne obciążenia związane z transportem ciężkim.

Przy drogach i ulicach na terenie Gminy rozmieszczonych jest 1 296 lamp oświetlających jezdnie w godzinach nocnych. Stan techniczny oświetlenia ulicznego jest dobry, natomiast potrzebne jest dalsze rozbudowywanie infrastruktury oświetleniowej.

Na terenie Gminy zlokalizowano około 15,86 km chodników oraz 1,915 km ścieżek pieszorowerowych. Długość ścieżek w poszczególnych Sołectwach Gminy przedstawionych jest w tabeli 18.

Tabela 18. Chodniki oraz ścieżki rowerowe na terenie Gminy Stara Biała

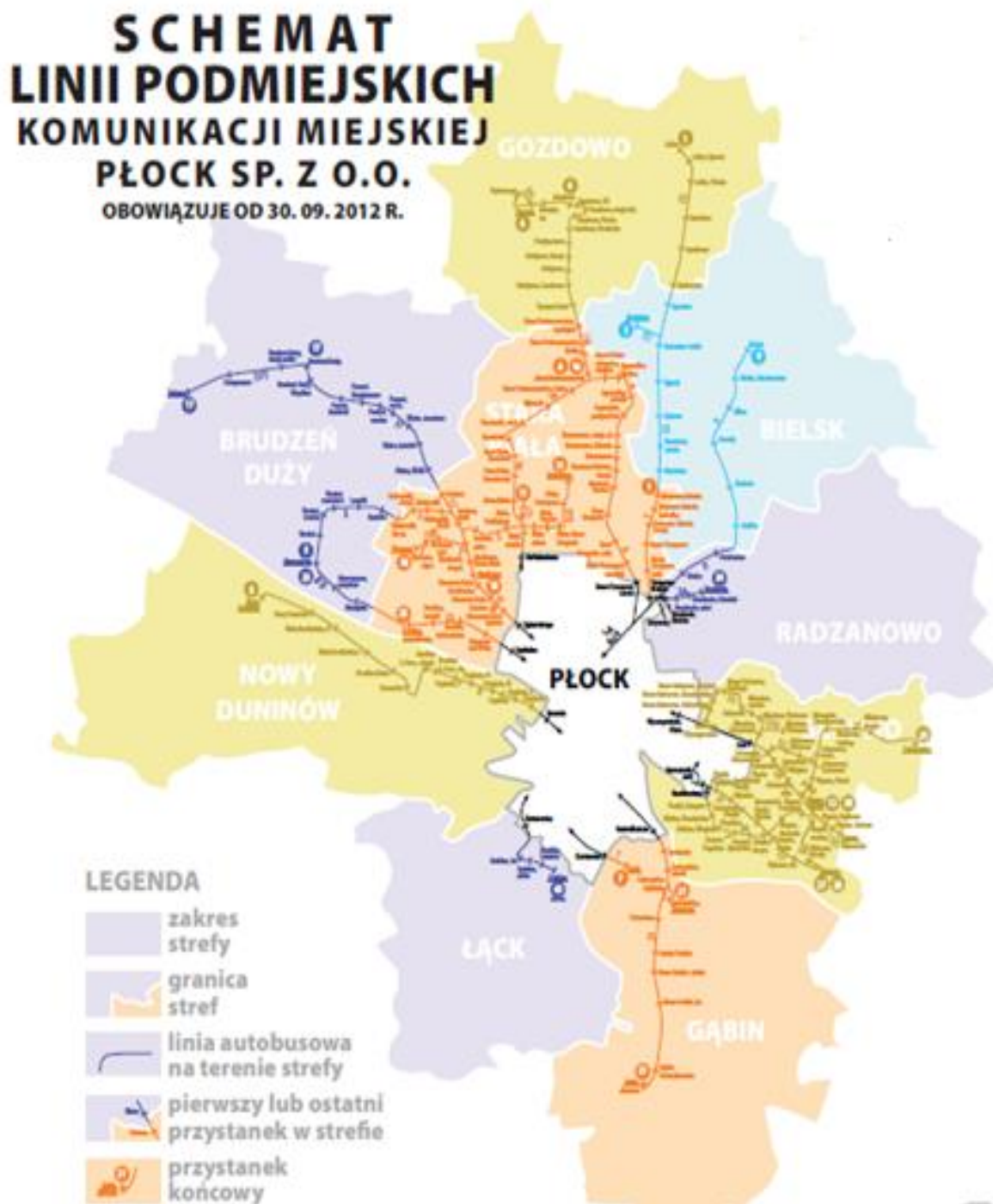
L.p.	Sołectwo	Chodniki (m)	Ścieżki rowerowe (m)
1.	Biała	960	-
		Ścieżka pieszo – rowerowa ok. 540	
2.	Brwilno	Ścieżka pieszo – rowerowa ok. 545	
3.	Kamionki	350	-
4.	Mańkowo	247	-
5.	Maszewo Duże	2104	-
		Ścieżka pieszo- rowerowa ok.830	
6.	Nowa Biała	1668	-
7.	Nowe Proboszczewice	8381	-
8.	Stara Biała	620	-
9.	Stare Proboszczewice	1530	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Stara Biała

4.2.2. Kolej i komunikacja zbiorowa

Ze względu na bliskie sąsiedztwo Miasta Płocka, Gmina Stara Biała jest obsługiwana przez Komunikację Miejską Płock Sp. z o.o., która zapewnia dogodne połączenie autobusowe na terenie Gminy oraz Płocka. Przez teren Gminy przebiega ponadto linia kolejowa relacji Kutno - Sierpc, po której kursują szynobusy spółki Koleje Mazowieckie – KM Sp. z o.o. Na terenie Gminy korzystać można z dwóch stacji: Płock Trzepowo i Proboszczewice Płockie.

Rysunek 5. Schemat linii podmiejskich Komunikacji Miejskiej Płock sp. z o.o.

Źródło: <http://www.kmplock.eu>

Mieszkańcy Gminy mogą też korzystać z sukcesywnie rozbudowanych chodników oraz ścieżek rowerowych. W 2014 roku przy pomocy Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Gmina Stara Biała zrealizowała projekt pn. "Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w miejscowości Biała – etap 1", którego celem była budowa odcinka ścieżki pieszo-rowerowej na terenie Gminy.

4.2.3. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Stara Biała obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku. Jego wykonanie zostało powierzone Wójtowi Gminy Stara Biała.

Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Stara Biała. Regulamin określa w szczególności:

- wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
- rodzaje i minimalną pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych,
- częstotliwość i sposób pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
- inne wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
- obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
- wymagania utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub
w poszczególnych nieruchomościach,
- wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminy jej przeprowadzania.

Źródło: UCHWAŁA NR 145/XVIII/12 RADY GMINY STARA BIAŁA z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Stara Biała

Podmiotem odpowiedzialnym za zorganizowanie odbioru i nadzorującym wywóz odpadów komunalnych jest Gmina. Zasięg obowiązywania przepisów zawartych w Regulaminie obejmuje nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe na terenie Gminy Stara Biała.

Gmina Stara Biała przynależy do Związku Gmin Regionu Płockiego i w oparciu o jego działalność prowadzi gospodarkę odpadami. Zadaniem priorytetowym Związku jest rozwiązanie problemu utylizacji odpadów o zasięgu ponadgminnym - wspólna budowa systemu odbioru, gromadzenia i utylizacji odpadów komunalnych, w tym systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Aktualnie do Związku należy 16 gmin z regionów powiatów płockiego i płońskiego.

Ponadto na terenie Gminy Stara Biała funkcjonuje Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach, co pozwala na prowadzenie kompleksowej gospodarki odpadami komunalnymi. Zakład osiągnął maksymalną zdolność przerobową wystarczającą dla przyjęcia odpadów komunalnych z terenu Gminy Płock oraz 16 gmin wchodzących w skład Związku Gmin Regionu Płockiego. Nowoczesna technologia powoduje, że zakład dotrzymuje kroku innym

krajom UE. Powierzchnia zajmowanego przez ZUOK terenu wynosi ok. 52,06 ha. Na tym terenie znajdują się:

- zaplecze administracyjno-socjalne,
- waga samochodowa i brodzik dezynfekcyjny,
- hala przyjęć i segregacji odpadów,
- obiekty kompostowni odpadów,
- wiatła magazynowa na wysegregowane surowce wtórne,
- place na składowanie odpadów wielkogabarytowych i gotowego kompostu,
- deponator do magazynowania wysegregowanych odpadów niebezpiecznych,
- plac do składowania torfu wydobywanego z Rynny Kobiernickiej,
- składowisko odpadów.

Źródło: www.zuok.pl

4.2.4. Mieszkalnictwo

Mieszkalnictwo na terenie Gminy Stara Biała ulega systematycznemu rozwojowi. W roku 2013 w porównaniu z rokiem 2008 liczba mieszkań na opisywanym areale wzrosła o 14,05%, w efekcie czego powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła o 25,98%. Natomiast liczba lokali socjalnych od roku 2008 pozostaje bez zmian i wynosiła 34.

Tabela 19. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Stara Biała

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mieszkania	2 783	2 866	2 977	3 031	3 099	3 174
powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	267 241	279 105	308 818	316 066	325 287	336 662
Liczba lokali socjalnych	34	34	34	34	34	34
powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (m ²)	1 394	1 394	1 394	1 394	1 394	1 394

Źródło: Dane GUS

W analizowanym okresie przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania zwiększyła się z 96 m² (rok 2008) do 106,1 m² (rok 2013). Podobny trend przyjął wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 użytkownika (wzrost z 25,6 m² do 29,5 m²) oraz wskaźnik mieszkania na 1000 mieszkańców (wzrost z 266,4 do 277,9), co niewątpliwie uatrakcyjnia opisywany obszar pod względem osiedleńczym, stwarzając dogodne warunki mieszkaniowe.

Tabela 20. Wskaźniki dotyczące zasobu mieszkaniowego w latach 2008 - 2013

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
przeciętna powierzchnia użytkowa	m2	96,0	97,4	103,7	104,3	105,0	106,1
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m2	25,6	26,4	28,1	28,5	28,9	29,5
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	266,4	271,5	271,1	273,1	275,6	277,9

Źródło: Dane GUS

W analizowanym okresie nastąpił wzrost wyposażenia mieszkań na terenie Gminy Stara Biała w instalacje sanitarne – wodociąg, łazienkę i centralne ogrzewanie. W 2013 roku na obszarze Gminy około 96,31% mieszkań było podłączonych do wodociągu, 93,35% - było wyposażonych w łazienkę, zaś 90,86% posiadało centralne ogrzewanie.

Tabela 21. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne

Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
wodociąg	%	90,87%	91,14%	96,07%	96,14%	96,22%	96,31%
łazienka	%	85,99%	86,39%	92,91%	93,04%	93,19%	93,35%
centralne ogrzewanie	%	86,24%	86,64%	90,26%	90,43%	90,64%	90,86%

Źródło: Dane GUS

Zadaniem własnym gminy jest tworzenie warunków do zaspakajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom.

Na terenie Gminy wyznaczono następujące tereny pod zabudowę mieszkaniową:

- miejscowość Biała – teren o powierzchni około 29 ha, uzbrojony w sieć energii elektrycznej, sieć wodociągową, kanalizację sanitarną, sieć gazową oraz sieć telefoniczną.
- miejscowość Brwilno – teren o powierzchni około 166 ha, uzbrojony w sieć energii elektrycznej, sieć wodociągową, kanalizację sanitarną, sieć gazową oraz sieć telefoniczną.
- miejscowość Ludwikowo – teren o powierzchni około 65 ha, uzbrojony w sieć energii elektrycznej, sieć wodociągową, sieć gazową oraz sieć telefoniczną.
- miejscowość Mańkowo – teren o powierzchni około 62 ha, uzbrojony w sieć energii elektrycznej, sieć wodociągową, sieć telefoniczną oraz częściowo w kanalizację sanitarną i sieć gazową.

- miejscowość Maszewo – teren o powierzchni około 82 ha, uzbrojony w sieć energii elektrycznej, sieć wodociągową, kanalizację sanitarną, sieć gazową oraz sieć telefoniczną.
- miejscowość Maszewo Duże – teren o powierzchni około 170 ha, uzbrojony w sieć energii elektrycznej, sieć wodociągową, kanalizację sanitarną, sieć gazową oraz sieć telefoniczną.
- miejscowość Nowe Proboszczewice – teren o powierzchni około 45 ha, uzbrojony w sieć energii elektrycznej, sieć wodociągową, kanalizację sanitarną oraz sieć telefoniczną.

4.2.5. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

WODOCIĄG

Systemy zaopatrzenia w wodę posiada większość miejscowości wchodzących w zasięg administracyjny Gminy Stara Biała. Długość sieci wraz z przyłączami na terenie Gminy w 2014 roku wynosiła 190,3 km, natomiast liczba przyłączy do budynków mieszkalnych kształtowała się na poziomie 3 048 sztuk. Na koniec 2014 roku z wodociągu korzystało 11 080 osób, co stanowiło około 99,8% ogółu mieszkańców Gminy w 2014 roku (wg danych dotyczących liczby mieszkańców Gminy, podanych przez Urząd Gminy Stara Biała).

Tabela 22. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Stara Biała na koniec 2014 roku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2014r.
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	190,3
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 048
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	427,6
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	11 080

Źródło: Dane GUS

Woda pozyskiwana jest z ujęć głębinowych i po uzdatnieniu (usunięciu nadmiaru żelaza, manganu i innych związków) dostarczana do odbiorców. Mieszkańcy Gminy Stara Biała zaopatrywani są w wodę z następujących ujęć:

- STACJA UZDATNIANIA WODY W BIAŁEJ czerpie wodę z dwóch studni głębinowych. Każda z nich ma zatwierdzone zasoby o wydajności 80 m³/h. Stacja obsługuje następujące miejscowości w Gminie: Biała, Stara Biała, Nowe Bronowo, Bronowo Kmiece, Bronowo Zalesie, Dziarnowo, Nowe Draganie, Stare Draganie, Kamionki, Kowalewko, Kruszczewo, Nowe Trzepowo. Projektowana wydajność stacji wynosi

1920 m³/d i pracuje ona w układzie dwustopniowego pompowania. Sieć wodociągowa jest pierścieniowo - rozgałęźna. Ogólny stan techniczny stacji i sieci wodociągowej jest dobry.

- STACJA UZDATNIANIA WODY W KOBIERNIKACH ujmuje wodę z dwóch studni głębinowych, projektowana wydajność stacji wynosi 30 m³/h. Stacja w Kobiernikach obsługuje miejscowości: Kobierniki, Srebrna, Wyszyna, Mańkowo, Ułaszewo, Ludwikowo, Nowa Biała. Stacja pracuje w układzie dwustopniowego pompowania. Projektowana przepustowość wynosi 1080 m³/d. Sieć wodociągowa wybudowana jest w układzie pierścieniowo - rozgałęźnym.
- STACJA UZDATNIANIA WODY W STARYCH PROBOSZCZEWICACH wybudowana w 1994 r., do 2005 r. zasilana była przez jedną studnię głębinową o wydajności 53 m³/h. W 2005 r. wykonano odwiert drugiej studni, o wydajności 77 m³/h. Zaopatruje w wodę Nowe Proboszczewice, Stare Proboszczewice, Trzebuń, Włoczewo, Miłodroż, projektowana wydajność stacji wynosi 1 272 m³/d. Sieć jest w układzie rozgałęźnym.
- MIEJSKA SIEĆ WODOCIĄGOWA W PŁOCKU zaopatruje następujące miejscowości Maszewo Duże, Maszewo, Brwilno. Pobór wód wynosi 155 m³/d. Wodociągi "Biała", "Kobierniki" oraz wodociąg w Maszewie są spięte, co zmniejsza awaryjność układów i poprawia ich hydraulikę.

Źródło: Program ochrony środowiska dla gminy Stara Biała na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019

W gminie Stara Biała praktycznie zakończono proces wodociągowania. Linie wodociągowe budowane są obecnie jedynie do nowopowstałych działkach budowlanych.

KANALIZACJA

Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Stara Biała na koniec 2014 roku liczyła 63,1 km oraz 1 688 sztuk przyłączy. Dzięki temu, na koniec 2014 roku do sieci kanalizacyjnej podłączonych było około 55,2% mieszkańców Gminy (wg danych dotyczących liczby mieszkańców Gminy, podanych przez Urząd Gminy Stara Biała).

Tabela 23. Stan infrastruktury ściekowej na terenie Gminy Stara Biała na koniec 2014 roku

Sieć kanalizacyjna		
Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2014r.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	63,1
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 688
ścieki odprowadzone z budynków zamieszkałych	dam ³	183,6
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	6 127
Oczyszczalnie ścieków		
Proszę podać informację dot. oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenie Państwa Gminy:		
Lokalizacja oczyszczalni ścieków	Przepustowość oczyszczalni ścieków	
Nowe Proboszczewice (o.ś. gminna)	Śr. dob. 150 m ³	
Maszewo, oczyszczalnia Miasta Płocka	Śr. dob. 20 000 m ³	
Srebrna, oczyszczalnia PKN ORLEN S.A.	Śr. dob. 86 m ³	
Brwilno, Oczyszczalnia Domu Pomocy Społecznej	Śr. dob. 27 m ³	

Źródło: Dane GUS

Wśród miejscowości podłączonych do sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Stara Biała znajdują się: Maszewo, Maszewo Duże, Brwilno oraz wsie: Nowe Proboszczewice, Stare Proboszczewice, Ogorzelice, Stara Biała, Biała, Mańkowo. Ścieki komunalne wytwarzane w Gminie Stara Biała oczyszczane są w 4 oczyszczalniach ścieków: gminnej w Nowych Proboszczewicach, miejskiej w Maszewie, Ośrodka PKN Orlen – Pałacu w Srebrnej, Domu Pomocy Społecznej w Brwilnie oraz w 52 przydomowych oczyszczalniach ścieków.

Mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia w Nowych Proboszczewicach - właścicielem i użytkownikiem oczyszczalni jest spółka Gospodarka Komunalna "Stara Biała" sp. z o.o., która świadczy usługi w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków komunalnych na terenie Gminy. Ścieki są oczyszczane metodą złoża fluidalnego, która stanowi połączenie metody osadu czynnego z złożem biologicznym. Projektowane obciążenie oczyszczalni < 2000 RLM. Oczyszczalnia funkcjonuje przez 365 dni w roku, średnia ilość oczyszczanych ścieków wynosi ok. 150 m³/d. Do oczyszczalni nie są doprowadzane ścieki przemysłowe. Osady ściekowe powstające w oczyszczalni poddawane są stabilizacji tlenowej, fermentacji beztlenowej oraz odwadnianiu w workownicach. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rowu melioracyjnego dochodzącego do rzeki Wierzbicy w zlewni rzeki Wisły.

Oczyszczalnia ścieków dla Miasta Płocka w miejscowości Maszewo. Właścicielem i użytkownikiem oczyszczalni są „Wodociągi Płockie” sp. z o.o.. Jest to mechaniczno-

biologiczno-chemiczna oczyszczalnia. Ścieki są oczyszczane poprzez: mechaniczne oddzielenie zanieczyszczeń stałych, rozkład zanieczyszczeń przez osad czynny, oddzielanie mechaniczne biomasy od oczyszczonych ścieków i fermentację beztlenową oddzielonych osadów w pozyskaniem i wykorzystaniem biogazu. Projektowane obciążenie oczyszczalni – 195 000 RLM. Oczyszczalnia obsługuje miasto Płock oraz część gminy Stara Biała. Zlewnia oczyszczalni Maszewo wyposażona jest w kanalizację częściowo ogólnospławną i częściowo rozdzielczą oraz system przepompowni o różnej wydajności. Ścieki pochodzą w 90% od mieszkańców i w 10% z przemysłu. Niewielkie ilości ścieków dowożone są do oczyszczalni taborem asenizacyjnym. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Wisła. Osady ściekowe, po poddaniu procesowi fermentacji przekazywane są do odzysku. Średni rzeczywisty przepływ za 2010 rok wyniósł 19 2 59 m³/dobę, przy średnim, dobowym przepływie, określonym w pozwoleniu wodno - prawnym na odprowadzanie ścieków wynoszącym 20000 m³.

Na terenie Domu Pomocy Społecznej w miejscowości Brwilno w gminie Stara Biała funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu PURATOX 3-25-150. Jej właścicielem jest Starostwo Powiatowe w Płocku. Ścieki oczyszczane są poprzez napowietrzanie i sedymentację przy wykorzystaniu osadu czynnego. Projektowane obciążenie oczyszczalni wynosi 180 RLM. Oczyszczalnia pracuje przez 365 dni w roku, średnia ilość oczyszczanych ścieków wynosi 27 m³/d, a maksymalna 30 m³/d. Do oczyszczalni nie są doprowadzane ścieki przemysłowe. Ścieki odprowadzane są do rzeki Wisły na prawym brzegu Zalewu Włocławskiego.

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Srebrna, będąca własnością Ośrodka „Srebrna-Pałac” PKN ORLEN. Do oczyszczalni nie są doprowadzane ścieki przemysłowe. Oczyszczone ścieki z oczyszczalni odprowadzane są do rzeki Wierzbicy w kilometrze 5+825 jej biegu, w ilości: Q_{śred}=86,0 m³/d, Q_{maksd}=100,0 m³/d, Q maks = 4,2 m³/godzinę.

Źródło: Program ochrony środowiska dla gminy Stara Biała na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019

Ścieki sanitarne wytwarzane na terenach Gminy Stara Biała nie wyposażonych w sieć kanalizacyjną oczyszczane są w przydomowych oczyszczalniach ścieków lub gromadzone w zbiornikach bezodpływowych, które opróżniane są przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie Wójta Gminy Stara Biała na tego typu działalność.

W związku z tym, że sieć wodno - kanalizacyjna jest jednym z podstawowych elementów warunkujących rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na każdym terenie, to Gmina Stara Biała systematycznie i w miarę zapotrzebowania realizuje inwestycje w tym zakresie.

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej następuje w pierwszej kolejności na obszarze Gminy o większych skupiskach mieszkańców, gdzie rozbudowa ta jest uzasadniona i opłacalna ekonomicznie. Tym samym należy zakładać, że rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy (a tym samym wzrost gęstości zaludnienia w poszczególnych miejscowościach) przyczyni się do rozwoju sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków, co wpłynie w konsekwencji na dalszy wzrost jej atrakcyjności osadniczej. Z kolei w przypadku terenów inwestycyjnych konieczne będzie wcześniejsze uzbrojenie tych terenów w infrastrukturę wodno-ściekową, co zachęci potencjalnych inwestorów do inwestowania na tym terenie.

4.2.6. Zaopatrzenie w energię

O stopniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy Stara Biała świadczy również sposób zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gaz:

- **zaopatrzenie w energię elektryczną**

Podstawowym źródłem zasilania Gminy Stara Biała w energię elektryczną jest bezpośrednio powiązanie z siecią krajowego systemu elektroenergetycznego i odbywa się z Głównego Punktu Zasilania GPZ Maszewo o napięciu 110/15 kV oraz GPZ Przemysłowa o napięciu 110/15 kV. Przez teren gminy przebiegają linie energetyczne o napięciu 15 kV – 156,2 km oraz 0,4 kV – 213,1 km.

- **zaopatrzenie w gaz**

Gmina Stara Biała ma częściowy dostęp do gazu ziemnego dostarczanego siecią gazową, której długość na obszarze Gminy zwiększa się z każdym rokiem. Rozbudowa sieci gazowej na terenie Gminy ma związek z większym zainteresowaniem mieszkańców gazem, jako źródłem energii cieplnej. Dlatego też z każdym rokiem zwiększa się nie tylko długość sieci gazowej, ale i liczba odbiorców gazu.

Za dystrybucję oraz eksploatację gazu ziemnego na terenie Gminy odpowiada Mazowiecka Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy Ciechanów. Według danych z GUS w 2013 roku z sieci gazowej korzystało 22,9% mieszkańców Gminy.

- **zaopatrzenie w energię ciepłą**

Gospodarka ciepła na terenie Gminy Stara Biała ma zdecentralizowany charakter. Oparta jest bowiem o kotłownie lokalne oraz paleniska indywidualne nadal zasilane głównie węglem, drewnem, olejem opałowym oraz gazem propan-butan.

- **odnawialne źródła energii**

Gmina Stara Biała leży w obszarze, który uznany został za średnio korzystny dla rozwoju energetyki wiatrowej. Drugim powodem ograniczającym budowę elektrowni wiatrowych są uwarunkowania prawne, przyrodnicze, krajobrazowe i sozologiczne związane z lokalizacją na terenie Gminy obszarów i obiektów prawnie chronionych, które znacznie ograniczają budowę

elektrowni wiatrowych. W związku z tym, w chwili obecnej na terenie Gminy nie funkcjonują żadne pojedyncze turbiny wiatrowe.

Gmina nie posiada konkretnych danych dotyczących wyposażenia prywatnych budynków mieszkalnych w instalacje solarne, jednak takie instalacje na terenie Gminy występują. Zakres montażu instalacji solarnych w takich budynkach uzależniony jest w znaczącym stopniu od dostępnych źródeł dofinansowania niniejszego przedsięwzięcia. Mieszkańcy oraz władze Gminy są zainteresowani odnawialnymi źródłami energii, w związku z czym istnieje możliwość, że kolejne pojedyncze budynki mieszkalne na terenie Gminy, w najbliższej przyszłości, zostaną wyposażone w instalacje solarne.

Tabela 24. Odnawialne źródła energii - stan na dzień 31.12.2014r.

Rodzaj odnawialnego źródła energii	Czy dane źródło energii odnawialnej funkcjonuje na terenie Gminy?	Lokalizacja	Charakterystyka odnawialnego źródła energii (moc instalacji, ilość obiektów, itp.)
Energia słoneczna (instalacje solarne, ogniwa fotowoltaiczne, itp.)	Tak	Niektóre miejscowości gminy	B.d.- mieszkańcy nie zgłaszają wykonanych inwestycji do urzędu
Energia wiatru (elektrownie wiatrowe, małe turbiny wiatrowe, itp.)	Planowane	Stara Biała	2 elektrownie o mocy do 1 MW każda
Energia wody (elektrownia wodna, mała elektrownia wodna, itp.)	Nie		
Pompy ciepła	B.d.	B.d.	B.d.
Biogaz (biogaz rolniczy, biogaz wysypisk owy, biogaz z oczyszczalni ścieków, itp.)	B.d.	B.d.	B.d.
Biomasa (pellet, biomasa z roślin energetycznych, z lasów, z drewna z odpadowego z dróg, z słomy i siana, itp.)	B.d.	B.d.	B.d.

Źródło: Dane UG Stara Biała

5. Partnerstwa Gminy Stara Biała

Gmina Stara Biała realizując zadania własne, jak również inne zadania inwestycyjne, współpracuje z innymi podmiotami sektora publicznego, z którymi zawarła umowy partnerskie. Gmina Stara Biała może poszczycić się realizacją wspólnych projektów z następującymi partnerami:

- Związek Gmin Regionu Płockiego – został założony 14 kwietnia 1994 roku. W chwili obecnej w Związku zrzesza 18 gmin. Zadaniem ZGRP są:
 - reprezentowanie wspólnych interesów gmin wchodzących w skład Związku;
 - restrukturyzacja regionu w celu pełnego wykorzystania potencjału ludzkiego i rzeczowego oraz przeciwdziałania bezrobociu;
 - inicjowanie tworzenia kompleksowej infrastruktury społecznej, gospodarczej i technicznej a w szczególności proekologicznej infrastruktury technicznej;
 - inicjowanie i prowadzenie programu edukacji ekologicznej społeczeństwa;
 - poszukiwanie nowatorskich rozwiązań gospodarczych i ekonomicznych w przedmiocie działania Związku;
 - promocja gospodarcza gmin - członków Związku;
 - organizowanie szkoleń dla gmin - członków Związku z zakresu działania Związku;
 - opracowywanie ekspertyz i analiz w zakresie zgłaszanym przez gminy - członków Związku;
 - utrzymanie kontaktów z podmiotami polskimi i zagranicznymi w celu wymiany doświadczeń oraz podejmowania wspólnych działań w szczególności proekologicznych;
 - organizowanie przedsięwzięć i imprez kulturalnych, oświatowych i sportowych o zasięgu ponadgminnym.

Źródło: www.zgrp.pl

Gmina Stara Biała wraz z 17 innymi Gminami z regionu, jest jednym z partnerów projektu realizowanego przez Związek Gmin Regionu Płockiego pn. „Współpraca w ramach Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej kluczem do zintegrowanego rozwoju subregionu”. Celem projektu jest integracja działań publicznych, utrwalenie potencjału rozwojowego Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej. Projekt pozwala na ustalenie wspólnych celów dla OF w różnych sektorach, wzmocnienie istniejącej od lat współpracy JST.

Współpraca partnerska Gminy Stara Biała z innymi podmiotami sektora publicznego jest szansą dla rozwoju samej Gminy, jak i całego regionu. Dzięki partnerstwom możliwe będzie zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej, inwestycyjnej i turystycznej Gminy poprzez wspólne

realizowanie niektórych projektów technicznych i społecznych. Partnerstwo umożliwia osiągnięcie korzyści z realizacji danej inwestycji przy znacznie mniejszych nakładach (w ramach projektów partnerskich, koszty projektu rozkładają się proporcjonalnie na każdego z partnerów).

6. Analiza budżetu Gminy Stara Biała w latach 2008-2013

6.1. Dochody Budżetu Gminy Stara Biała

Dane dotyczące zmiany struktury poszczególnych dochodów budżetu Gminy Stara Biała przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 25. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	27 559 405	29 926 577	35 018 166	34 842 377	38 032 498	39 173 259
majątkowe	296 987	1 089 098	3 362 666	1 963 579	3 902 655	3 035 018
% udział	1,08%	3,64%	9,60%	5,64%	10,26%	7,75%
bieżące	27 262 418	28 837 479	31 655 501	32 878 798	34 129 843	36 138 241
% udział	98,92%	96,36%	90,40%	94,36%	89,74%	92,25%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W roku 2013 dochody budżetu Gminy Stara Biała wynosiły 39 173 259 zł. Struktura dochodów Gminy Stara Biała na przestrzeni analizowanych okresów wskazuje tendencje wzrostową (tylko w roku 2011 odnotowano niewielki spadek). Od 2008 roku nastąpił wzrost dochodów budżetu Gminy Stara Biała o 42,14%.

Udział dochodów bieżących w ogólnej strukturze dochodów Gminy zmieniał się z każdym rokiem, jednak zawsze utrzymywał wysoki poziom. I tak w 2008 roku wyniósł 98,92%, 2009 – 96,36%, 2010 – 90,40%, 2011 – 94,36%, 2012 – 89,74%, 2013 – 92,25%. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych danej jednostki samorządu terytorialnego i to na ich wysokość gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy udział mają one w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej możliwy do osiągnięcia m.in. w wyniku realizacji inwestycji służących lokowaniu nowej oraz dalszemu rozwojowi istniejącej działalności gospodarczej oraz rozwojowi mieszkalnictwa. Procesy te z kolei w dłuższym okresie czasu zwiększają bazę podatkową.

W strukturze dochodów Gminy Stara Biała zauważalne jest także występowanie co roku **dochodów majątkowych**, do których zalicza się:

- dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,

- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Analizując strukturę dochodów Gminy Stara Biała z podziałem na ich rodzaj, to największy udział w 2013 roku stanowiły dochody własne Gminy, a następnie subwencje i dotacje.

Tabela 26. Dochody Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012	2013
dochody własne	17 057 792	19 221 148	21 245 141	21 653 540	22 023 089	23 530 870
% udział w dochodach ogółem	61,89%	64,23%	60,67%	62,15%	57,91%	60,07%
subwencja ogółem	6 845 350	7 441 277	7 876 633	8 015 804	8 437 587	8 353 099
% udział w dochodach ogółem	24,84%	24,87%	22,49%	23,01%	22,19%	21,32%
dotacja ogółem	-	3 264 151	5 896 392	5 173 033	7 571 822	7 289 290
% udział w dochodach ogółem	0,00%	10,91%	16,84%	14,85%	19,91%	18,61%
DOCHODY OGÓŁEM	27 559 405	29 926 577	35 018 166	34 842 377	38 032 498	39 173 259

Źródło: Dane GUS

Dochody własne

Wysokość dochodów własnych Gminy Stara Biała od roku 2008 wzrasta, w latach 2008 -2013 odnotowano wzrost o ponad 36%.

Tabela 27. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Stara Biała [zł]

Rodzaj podatku	2008	2009	2010	2011	2012	2013
podatek rolny	620 961,82	640 378,10	556 591,07	564 962,91	674 708,35	754 547,75
podatek leśny	17 991,22	18 867,36	16 769,80	19 076,76	22 577,18	22 503,00
podatek od nieruchomości	8 906 561,46	9 431 347,99	10 172 798,58	11 224 391,37	11 612 676,07	12 443 658,98
podatek od środków transportowych	219 425,63	241 872,67	261 824,84	257 483,02	280 608,61	294 223,51
wpływy z opłaty skarbowej	42 106,00	41 090,00	38 255,00	40 241,00	39 380,00	38 002,00
podatek od czynności cywilnoprawnych	377 086,99	292 381,51	363 594,62	381 261,64	336 431,57	319 509,35

Rodzaj podatku	2008	2009	2010	2011	2012	2013
dochody z majątku	161 453,43	226 632,64	218 053,37	591 594,20	348 187,00	314 886,63
wpływy z usług	875 808,92	927 841,08	1 086 718,50	1 304 798,67	1 022 397,16	103 301,00

Źródło: Dane GUS

Tabela 28. Wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym stanowiącym dochód państwa w latach 2008-2013 [zł]

Udział w podatkach stanowiących dochód państwa	2008	2009	2010	2011	2012	2013
od osób fizycznych	4 716 059,00	4 992 437,00	5 437 409,00	5 424 505,00	6 114 604,00	7 906 767,00
od osób prawnych	142 251,38	54 621,01	357 249,71	305 453,28	120 927,18	198 222,56

Źródło: Dane GUS

Największy udział w dochodach własnych Gminy Stara Biała mają wpływy z tytułu podatku od nieruchomości – udział ten w 2013 roku wynosił 52,88%.

Subwencja ogólna

Dochody z tytułu subwencji ogólnej stanowiły w roku 24,84% ogółu dochodu Gminy Stara Biała, zaś w roku 2013 - 21,32%.

Tabela 29. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł]

Subwencja	2008	2009	2010	2011	2012	2013
część oświatowa subwencji ogólnej	6 427 561,00	6 974 728,00	7 383 145,00	7 547 261,00	7 968 949,00	7 896 368,00
uzupełnienie subwencji ogólnej	-	-	-	-	16 863,00	-
część wyrównawcza subwencji ogólnej	417 789,00	466 549,00	493 488,00	468 543,00	451 775,00	456 731,00
Razem	6 845 350,00	7 441 277,00	7 876 633,00	8 015 804,00	8 437 587,00	8 353 099,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Biorąc pod uwagę, że subwencja jest formą uzupełnienia dochodów własnych, które z różnych powodów nie są dopasowane do poziomu wydatków ponoszonych przez gminę, to im większy udział subwencji w dochodach gminy, tym większe ryzyko pojawienia się trudności w długookresowym bilansowaniu budżetu. To z kolei może przełożyć się na zmniejszenie inwestycji w regionie, a w konsekwencji zwiększenie bezrobocia i wzrost przepaści w rozwoju gospodarczym w stosunku do ogółu samorządów tego samego szczebla.

Efektom takiego postępowania może być jeszcze większe uzależnienie budżetu od subwencji. Należy jednak podkreślić, że subwencja jest bardziej stabilnym źródłem dochodów niż np. dochody własne.

Dotacje

Gmina otrzymuje wsparcie z budżetu państwa w formie dotacji:

- dotacji przysługującej gminie w wysokości nie pobranych kwot z tytułu ulg i zwolnień określonych w ustawie z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym, ustawie z dnia 28 września 1991 roku o lasach, czyli rekompensaty z tytułu ubytku dochodów własnych;
- dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy;
- dotacji celowej z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie oraz dotacje celowe na inne zadania zlecone gminie ustawami.

Dotacje ogólne mają charakter wyrównawczy: służą finansowaniu niedoboru budżetowego szczebla lokalnego. Dotacje celowe służą natomiast finansowaniu ściśle określonych zadań publicznych.

Tabela 30. Dotacje w budżecie Gminy Stara Biała w latach 2008-2013

Dotacje	2008	2009	2010	2011	2012	2013
dotacje ogółem	-	3 264 151,46	5 896 392,45	5 173 033,21	7 571 822,27	7 289 290,21
dotacje celowe	3 656 262,28	3 264 151,46	5 392 090,21	3 562 912,18	3 769 024,96	6 847 632,08
pozostałe	-	-	504 302,24	1 610 121,03	3 802 797,31	441 658,13
% udział w dochodach ogółem	-	10,91%	16,84%	14,85%	19,91%	18,61%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

6.2. Wydatki budżetu Gminy Stara Biała

W latach 2008-2013 wydatki Gminy Stara Biała wzrosły o ponad 41% (choć w roku 2012 nastąpił spadek). Największy udział stanowiły **wydatki bieżące** (ponad 72,35% w roku 2013), które przeznaczone były na bieżące realizowanie zadań własnych Gminy. W okresie 2008-2013 można zaobserwować ogólny wzrost wydatków bieżących Gminy, który jest spowodowany:

- realizowaniem przez Gminę Stara Biała nowych zadań, które zostały scedowane na wszystkie gminy przez Państwo, jednakże nie zostały przekazane dodatkowe środki

na ich realizację. W związku z tym, Gmina realizuje więcej zadań własnych przy takim samym budżecie,

- pojawieniem się nowych kosztów eksploatacyjnych generowanych przez nowo zrealizowane inwestycje (np. koszty utrzymania dróg, boisk wielofunkcyjnych itp.).

Należy zauważyć, że oprócz wydatków bieżących, w budżecie Gminy Stara Biała występują również **wydatki majątkowe**, wynikające z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego Gminy, a przede wszystkim poprawę jakości życia mieszkańców. Szczególny udział ich odnotowano w latach 2009 i 2010, gdy osiągnęły one odpowiednio 32,52% i 43,26% ogólnych wydatków Gminy.

Tabela 31. Wydatki Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł]

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	28 688 587,78	31 525 808,60	41 491 477,20	36 581 369,69	34 472 253,96	41 084 585,44
majątkowe	8 549 496,60	10 253 730,63	17 947 505,81	10 174 783,71	4 275 537,41	11 360 731,17
% udział w. majątkowych	29,80%	32,52%	43,26%	27,81%	12,40%	27,65%
bieżące	20 139 091,18	21 272 077,97	23 543 971,39	26 406 585,98	30 196 716,55	29 723 854,27
% udział w. bieżących	70,20%	67,48%	56,74%	72,19%	87,60%	72,35%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Tabela 32. Struktura wydatków Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł]

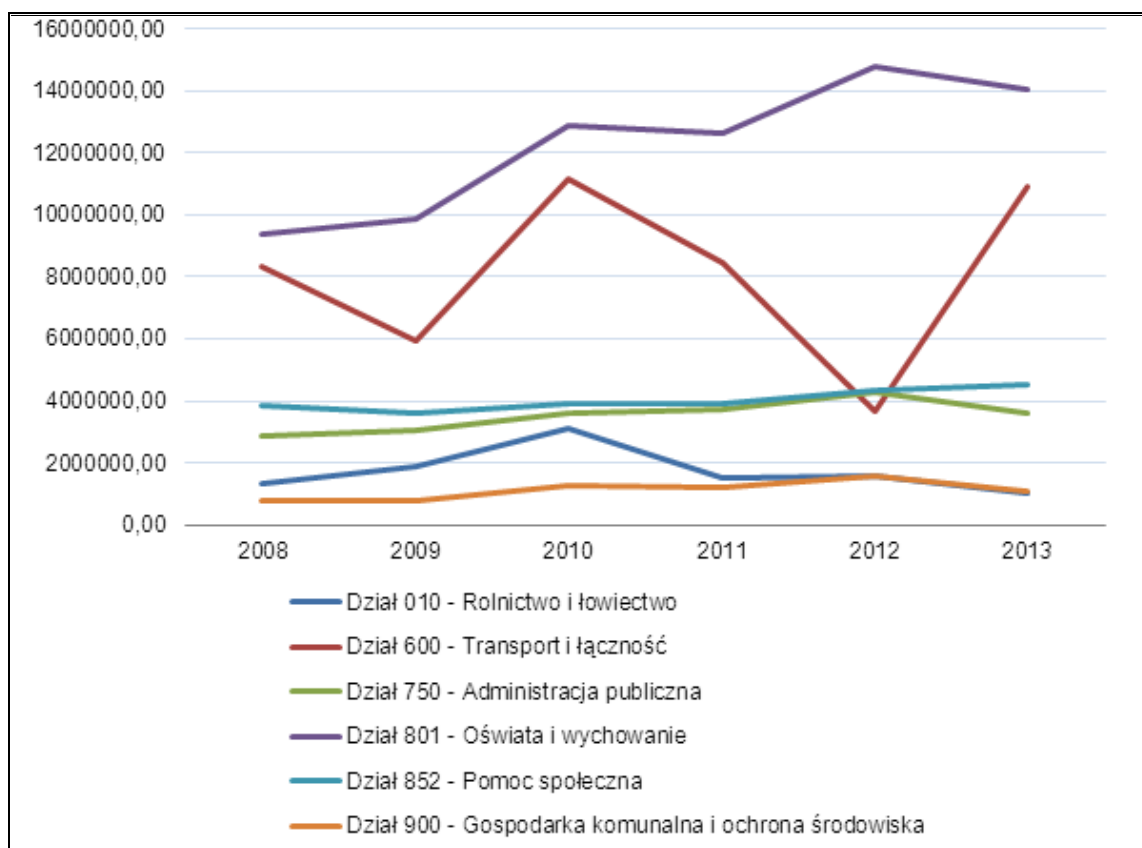
Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	1 300 629	1 890 276	3 124 720	1 525 373	1 559 002	1 029 758
Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe	0	0	0	5 700	159	0
Dział 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	831 589	907 648	934 653	979 407	1 151 783	665 178
Dział 600 – Transport i łączność	8 341 224	5 965 683	11 137 201	8 455 698	3 684 732	10 882 498
Dział 630 – Turystyka	0	0	0	0	4 158	9 893
Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa	253 506	313 657	314 577	790 004	820 028	1 087 372
Dział 710 – Działalność usługowa	75 354	63 928	68 674	28 386	52 905	42 965
Dział 720 – Informatyka	3 050	0	0	0	0	0
Dział 750 – Administracja publiczna	2 845 008	3 039 691	3 625 949	3 734 338	4 255 071	3 583 528

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STARA BIAŁA NA LATA 2015 - 2025

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dział 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 413	16 180	49 341	18 758	1 767	1 789
Dział 752 – Obrona narodowa	0	0	0	0	500	0
Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	125 376	357 646	173 634	180 569	222 793	145 311
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	53 971	55 218	55 455	61 780	0	0
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	13 544	20 481	24 982	485 790	489 994	324 254
Dział 758 - Różne rozliczenia	0	0	0	156 472	0	0
Dział 801 - Oświata i wychowanie	9 380 260	9 888 100	12 865 379	12 635 750	14 795 252	14 042 966
Dział 851 - Ochrona zdrowia	214 533	147 879	243 952	116 300	126 219	136 664
Dział 852 - Pomoc społeczna	3 877 809	3 616 438	3 885 827	3 938 527	4 308 759	4 521 783
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	11 900	11 540	125 039	109 829	98 744	138 750
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	118 490	132 138	135 854	173 080	118 461	173 951
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	788 986	791 016	1 277 366	1 224 523	1 553 654	1 104 742
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	165 201	501 068	620 507	424 362	1 222 934	1 272 283
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	286 744	3 807 222	2 828 367	-	-	-
Dział 926 - Kultura fizyczna	-	-	-	1 536 721	5 340	1 920 904

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 8. Wybrane wydatki Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę wydatków Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 można zauważyć następujące relacje:

- w całym analizowanym okresie, największa część środków finansowych kierowana była na cele oświaty i wychowania – w 2013 roku wydatki te stanowiły 34,18% wszystkich wydatków Gminy Stara Biała. Oprócz podstawowych wydatków na oświatę, Gmina Stara Biała realizuje szereg innych wydatków związanych z utrzymaniem pracowników obsługi szkół i przedszkoli, koszty związane z dowozem dzieci do szkół, obsługą ekonomiczno-administracyjną szkół, środki przeznaczone na doszkadzanie i doskonalenie nauczycieli, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla emerytowanych nauczycieli, inne wydatki jak nagrody dla dzieci za udział w szeregu konkursach i olimpiadach tematycznych. Ponadto, Gmina na bieżąco finansuje remonty placówek oświatowych. Wydatki na oświatę związane są zatem głównie z zapewnieniem bazy oświatowej o wysokim standardzie, a także z zapewnieniem wysokiego poziomu nauczania. Ograniczenie tych wydatków wpłynie niekorzystnie na poziom i wizerunek oświaty na terenie Gminy Stara Biała, nad którym to pracuje się intensywnie już od kilku lat. W związku z tym, w dłuższym okresie należy dążyć do zwiększenia subwencji oświatowej poprzez zwiększenie liczby uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie

Gminy. Wzrost liczby uczniów nastąpi w wyniku zwiększenia atrakcyjności Gminy pod względem osadnictwa. W wyniku migracji na teren Gminy Stara Biała wzrośnie m.in. liczba dzieci, a każdy uczeń to dodatkowe dochody dla Gminy z tytułu subwencji oświatowej;

- drugim znaczącym obszarem pod względem wydatków Gminy Stara Biała był transport i łączność. Udział tej grupy wydatków w 2013 roku wyniósł ponad 26% i spadł w stosunku do 2008, w którym wynosił ponad 29%. Obejmują one przede wszystkim wydatki na remonty, rozbudowę, konserwacje naprawcze i utrzymanie dróg w Gminie Stara Biała.
- trzecimi co do wielkości wydatkami Gminy Stara Biała była pomoc społeczna, której udział w 2013 roku stanowił 11% wydatków, co wynikało m.in. ze zmiany przepisów prawa (m.in. Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, która to doprowadziła do zwiększenia potencjalnej liczby beneficjentów świadczeń alimentacyjnych lub Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zgodnie z którą Gmina ma współfinansować pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym oraz współfinansować pieczę zastępczą). Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania większości wydatków Gminy były dotacje budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych, jednak z upływem czasu zwiększał się także zakres zadań finansowanych środkami własnymi budżetów gmin.
- wysoki udział w wydatkach Gminy Stara Biała w roku 2013 stanowiły również wydatki na: administrację publiczną – 8,72%, kulturę fizyczną – 4,68%, kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – 3,10%.

Należy jednak podkreślić, że w latach 2005-2012 władze centralne przekazały gminom nowe zadania albo rozszerzyły zakres dotychczas realizowanych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia ich finansowania. Dodatkowo liczne zmiany ustawowe spowodowały zmniejszenie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Do zmian tych należą m.in.:

- nowe zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej - Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., nakłada na jednostki samorządu terytorialnego wiele nowych zadań z zakresu wspierania rodziny oraz opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa wprowadza przede wszystkim nowe kategorie pracowników samorządowych – asystenta rodziny oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Niejasne sformułowania użyte w ustawie stawiają pod znakiem zapytania obligatoryjność zatrudniania w gminach asystentów rodziny. Ponadto, ustawa nakłada na gminę liczne zadania własne, których

realizacja wymaga znacznych środków finansowych. Szczegółowe ich wyliczenie określa dział VI ustawy. Od 1 stycznia 2012 r. do zadań własnych każdej gminy należy także:

- opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
 - tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- zwiększenie obowiązkowej składki rentowej o 2% po stronie pracodawcy. Podwyżkę tych kosztów samorząd musi sfinansować sam;
- wzrost wynagrodzeń nauczycieli o 7% w 2011 r. i o 3,85% w 2012 r. Subwencja oświatowa nie pokrywa w całości podwyżek, co oznacza dla budżetu Gminy Stara Biała konieczność dopłat z własnego budżetu;
- dodatkowe koszty związane m.in. z systemem ZMOKU (ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych) lub z nową ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawa z 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej – całkowicie nowa regulacja, która nakłada nowe zadania w zasadniczej części ustawy oraz (art. 23) wprowadza zmiany w Prawie geodezyjnym i kartograficznym dotyczącym m.in. gmin (ewidencja miejscowości, ulic i adresów);
- ustawa z 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, której rozdział 16 mówi, że koszty zezwoleń na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi ochotniczych straży pożarnych są finansowane z budżetu gminy.

Gmina Stara Biała (podobnie jak inne gminy w Polsce), zmuszona jest pokrywać koszty związane z realizacją nowych zadań narzuconych przez władze centralne z budżetu własnego. W związku z tym, że zmiany te dotyczą różnych obszarów funkcjonowania Gminy, to konsekwencją tych zmian jest znaczny wzrost wydatków bieżących Gminy Stara Biała (zwłaszcza w ramach administracji publicznej, pomocy społecznej oraz gospodarki komunalnej), co w konsekwencji wpływa na wzrost udziału tych wydatków w ogólnej strukturze wydatków Gminy.

6.3. Wynik budżetów Gminy Stara Biała w latach 2008-2013

W tabeli poniżej przedstawiono wielkość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy Stara Biała w latach 2008-2013, obrazując tym samym wysokość deficytu budżetowego lub nadwyżki budżetowej.

Tabela 33. Wyniki budżetów Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł]

Budżet	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dochody	27 559 404,59	29 926 576,63	35 018 166,48	34 842 377,18	38 032 498,16	39 173 259,12
Wydatki	28 688 587,78	31 525 808,60	41 491 477,20	36 581 369,69	34 472 253,96	41 084 585,44
WYNIK	-1 129 183,19	-1 599 231,97	-6 473 310,72	-1 738 992,51	3 560 244,20	-1 911 326,32

Źródło: GUS

Jak widać na powyższym zestawieniu Gmina Stara w większości analizowanych lat (oprócz roku 2012) osiągnęła deficyt budżetowy, tzn. wydatki Gminy znacznie przewyższały jej dochody. Należy jednak podkreślić, że deficyt budżetowy w ostatnich latach wynikał z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy, nastawionej na maksymalizację działań realizowanych przy wsparciu z funduszy UE. Inwestycje realizowane na terenie Gminy, finansowane ze środków zewnętrznych często wymagały wkładu własnego ze strony Gminy. Wkład ten stanowiły wydatki majątkowe z budżetu. Zatem powstały deficyt ma uzasadnienie w zrealizowanych w latach 2008-2013 projektach inwestycyjnych, które mają służyć poprawie warunków życia mieszkańców Gminy Stara Biała.

6.4. Polityka inwestycyjna Gminy

Polityka inwestycyjna gminy polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym – w strategii rozwoju JST oraz w planowaniu wieloletnim.

Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym gminy, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Dlatego też, środki te stanowią niewątpliwie wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego.

Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie:

- ze źródeł krajowych (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Narodowy Plan Rozbudowy Dróg Lokalnych),
- ze źródeł unijnych (np. Regionalny Program Operacyjny, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich).

Od roku 2007 Gmina Stara Biała aplikuje o środki zewnętrzne pozyskując je na rozwój infrastruktury drogowej, edukacyjnej, społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej.

Wykaz najważniejszych inwestycji zrealizowanych przez Gminę Stara Biała przy wykorzystaniu środków własnych, jak i zewnętrznych, prezentuje poniższa tabela.

Tabela 34. Inwestycje zrealizowane przez Gminę Stara Biała w latach 2007-2013

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji	Wartość całkowita projektu [zł]	Wysokość i źródło dofinansowania zewnętrznego
1	Wykonanie automatycznego nawodnienia oraz regeneracji płyty boiska piłkarskiego w Maszewie Dużym	2007	119 091,76	30 000,00 zł Budżet Województwa Mazowieckiego na budowę, przebudowę i wyposażenie obiektów sportowych w ramach Samorządowego Instrumentu Wsparcia Rozwoju Mazowsza Komponent D – Mazowiecki Instrument Wsparcia Rozwoju Infrastruktury Sportowej
2	Remont Zespołu Szkół w Starych Proboszczewicach	2007	61 427,00	25 000,00 zł Budżet Województwa Mazowieckiego na modernizację i wyposażenie szkół w ramach Samorządowego Instrumentu Wsparcia Rozwoju Mazowsza - komponent B – Mazowiecki Instrument Wsparcia Modernizacji Placówek Oświatowych
3	Budowa wodociągów w miejscowościach Kobierniki i Stara Biała	2007	113 576,67	100 000,00 zł Budżet Województwa Mazowieckiego - komponent E - „Mazowiecki Program Zaopatrzenia w Wodę – budowa wodociągów na terenach wiejskich”
4	Modernizacja boiska sportowego w Maszewie Dużym – dostawa wyposażenia boiska	2008	51 752,40	30 000,00 zł Budżet Województwa Mazowieckiego w ramach Samorządowego Instrumentu Wsparcia Rozwoju Mazowsza - komponent D - „Mazowiecki Instrument Wsparcia Rozwoju Infrastruktury Sportowej”
5	Budowa drogi gminnej Nowa Biała – Mańkowo, gm. Stara Biała Budowa drogi gminnej Srebrna – Kobierniki – droga wojewódzka nr 555 w ramach projektu „Modernizacja i przebudowa dróg w Gminach regionu płockiego szansą ich dynamicznego rozwoju”	2008-2010	4 601 030,27	3 351 547,65 zł Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007-2013 działanie „Infrastruktura drogowa”
6	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Brwilno, gm. Stara Biała – etap I	2009	2 425 178,77	800 000,00 zł pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
7	Budowa zespołu urządzeń sportowych z obiektami zaplecza sanitarno – socjalnego i infrastrukturą techniczną w Nowych Proboszczewicach – etap IA	2009	4 894 797,82	1 000 000,00 zł Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
8	Budowa świetlic wiejskich w miejscowościach Bronowo – Zalesie i Dziarnowie	2009-2010	598 538,11	371 857,00 zł

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STARA BIAŁA NA LATA 2015 - 2025

				Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Odnowa i rozwój wsi”
9	Karosacja samochodu bojowego dla potrzeb OSP w Starej Białej	2009	128 600,00	60 000,00 zł Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Województwa Mazowieckiego
10	Budowa kompleksu sportowego w miejscowości Maszewo Duże, gm. Stara Biała w ramach programu "Moje Boisko - Orlik 2012	2009	1 239 788,95	333 000,00 zł -budżet państwa 333 000,00 zł – budżet Województwa Mazowieckiego
11	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Brwilno, gm. Stara Biała – etap II	2010	2 121 140, 05	1 306 700,00 zł Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”
12	Remont świetlicy wiejskiej we Włoczewie	2010	30 108,60	16 000,00 zł Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”
13	Remont budynku Ośrodka Zdrowia w Nowych Proboszczewicach	2010	96 678,24	24 999,00 zł Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”
14	Budowa drogi gminnej nr 291309W Srebrna - Stara Biała	2010	3 245 007,56	1 632 503,00 zł Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011
15	Budowa szkolnych placów zabaw w Maszewie Dużym, Starych Proboszczewicach, Starej Białej oraz w Wyszynie	2010 2011	830 819,01	358 600,00 zł Budżet Państwa w ramach programu „Radosna szkoła”
16	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe – „Zagrajmy o sukces”	2010- 2011	48 966,00	48 966,00 zł Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 – działanie 9.1., poddziałanie 9.1.2
17	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w Dziarnowie	2011	68 736,30	16 001,00 zł Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”
18	Budowa kanalizacji sanitarnej w Ogorzelicach	2011	476 010,00	300 000,00 zł Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
19	Dostawa nowego lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Wyszyna	2011	139 900,00	<ul style="list-style-type: none"> • 39900,00 zł -dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w wysokości; • 50000,00 zł -dotacja celowa z budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach Samorządowego Programu Wsparcia Ochotniczych Straży

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STARA BIAŁA NA LATA 2015 - 2025

				<p>Pożarnych w Województwie Mazowieckim "OSP - 2011" w wysokości;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 50000,00 zł ze środków finansowych przekazanych Zarządowi Głównemu ZOSP RP w Warszawie przez MSWiA w wysokości.
20	<p>Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gmin Związku Gmin Regionu Płockiego oraz zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej w Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Dzieci Warszawy w Dziekanowie Leśnym - budynek Urzędu Gminy, budynek szkoły podstawowej w Starych Proboszczewicach oraz budynek szkoły podstawowej w Maszewie Dużym.</p>	2012	829 953,71	<p>742 524,52 zł</p> <p>– Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w ramach programu priorytetowego „System zielonych inwestycji”</p>
21	<p>Wyposażenie Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Starej Białej w pomoce dydaktyczne w ramach programu rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych - Cyfrowa szkoła</p>	2012	223 646,94	<p>139 760,00 zł</p> <p>- Rządowy program rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno - komunikacyjnych „Cyfrowa szkoła”</p>
22	<p>Budowa sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Stara Biała</p>	2012-2013	1 198 414,34	<p>733 453 zł –</p> <p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej</p>
23	<p>Budowa zespołu rekreacyjno-sportowego w miejscowości Biała</p>	2013	819 376,29	<p>411 389,00 zł - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Odnowa i rozwój wsi”</p>
24	<p>Budowa zespołu rekreacyjno-wypoczynkowego w miejscowości Nowe Proboszczewice</p>	2013	737 099,17	<p>329 211,00 zł -Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Odnowa i rozwój wsi”</p>
25	<p>Budowa szlaków pieszych oraz parkingu przy zabytkowym Kościele w Brwilnie</p>	2013	859 757,06	<p>105 898 zł –Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”</p>
26	<p>Budowa dróg gminnych nr 291311W i 291317W na terenie gminy Stara Biała</p>	2013	6 989 570,42	<p>3 000 000,00 zł -Narodowy program przebudowy dróg lokalnych - Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój</p>
27	<p>Budowa części drogi w Starej Białej - dz. 55/1</p>	2014	162 568,28	<p>81 284,14 zł - Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych</p>
28	<p>Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w miejscowości Biała – etap I</p>	2014	171 900,00	<p>85 275,00 zł - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”</p>

29	Budowa skateparku i ścieżki botanicznej w miejscowości Maszewo Duże	2014	279 878,79	112 000,00 zł - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”
30	Budowa parkingu w centrum miejscowości Maszewo Duże	2014	439 500,00	121 507,00 zł - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”
31	Remont budynku świetlicy wiejskiej w Kamionkach	2014	93 057,09	25 000,00 zł – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”
32	Budowa placu zabaw na terenie obiektów sportowych „WIERZBICA” w Nowych Proboszczewicach, gm. Stara Biała	2014	92 354,12	25 000,00 zł - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”
33	Utworzenie samorządowego przedszkola w Wyszyńce	2012-2013	699 984,00	689 484,24 zł - Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 – działanie 9.1, poddziałanie 9.1.1
34	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych - Lepszy start	2014	139 059,88	139 059,88 zł Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 -działanie 9.1, poddziałanie 9.1.2
35	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe – „Moja przyszłość”	2014-2015	24 510,00	24 510,00 zł - Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 – działanie 9.1, poddziałanie 9.1.2

Źródło: Dane Urzędu Gminy Stara Biała

Należy zaznaczyć, że każda inwestycja pociąga za sobą konkretne wydatki z budżetu Gminy Stara Biała, które znajdują odzwierciedlenie we wzroście wydatków majątkowych. Ze względu na ograniczone możliwości finansowe Gminy, nie każda inwestycja była finansowana ze środków własnych. Część inwestycji była współfinansowana z funduszy zewnętrznych, jednakże i tego typu projekty, pomimo znacznego dofinansowania w formie bezzwrotnej dotacji, wymagają poniesienia przez Gminę określonego wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków Gminy wynika z tego, że Gmina Stara Biała wykorzystuje okazje w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, które wspierają realizację inwestycji najważniejszych z punktu widzenia rozwoju gminy.

7. Wyniki badania ankietowego

W trakcie prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy za pośrednictwem ankiety, która składała się z 2 części: 4 pytania zamknięte i 2 pytania otwarte.

Celem badania było zbadanie poziomu zadowolenia mieszkańców Gminy Stara Biała z usług świadczonych przez Gminę, a także określenie najważniejszych problemów i atutów Gminy Stara Biała.

Udział w badaniu ankietowym wzięło 12 mieszkańców Gminy Stara Biała. W związku z tym, przedstawione poniżej odpowiedzi stanowią jedynie materiał poglądowy i nie należy ich interpretować jako opinii całego społeczeństwa Gminy Stara Biała.

Zgodnie z wynikami przeprowadzonej ankiety, większość respondentów ocenia warunki życia na terenie Gminy jako dobre.

Pytanie 1. Proszę ocenić ważność realizacji poniższych przedsięwzięć na terenie Gminy według skali: od 5 - bardzo ważna do 1 – zbędna (proszę zaznaczyć „X” wybraną ocenę)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

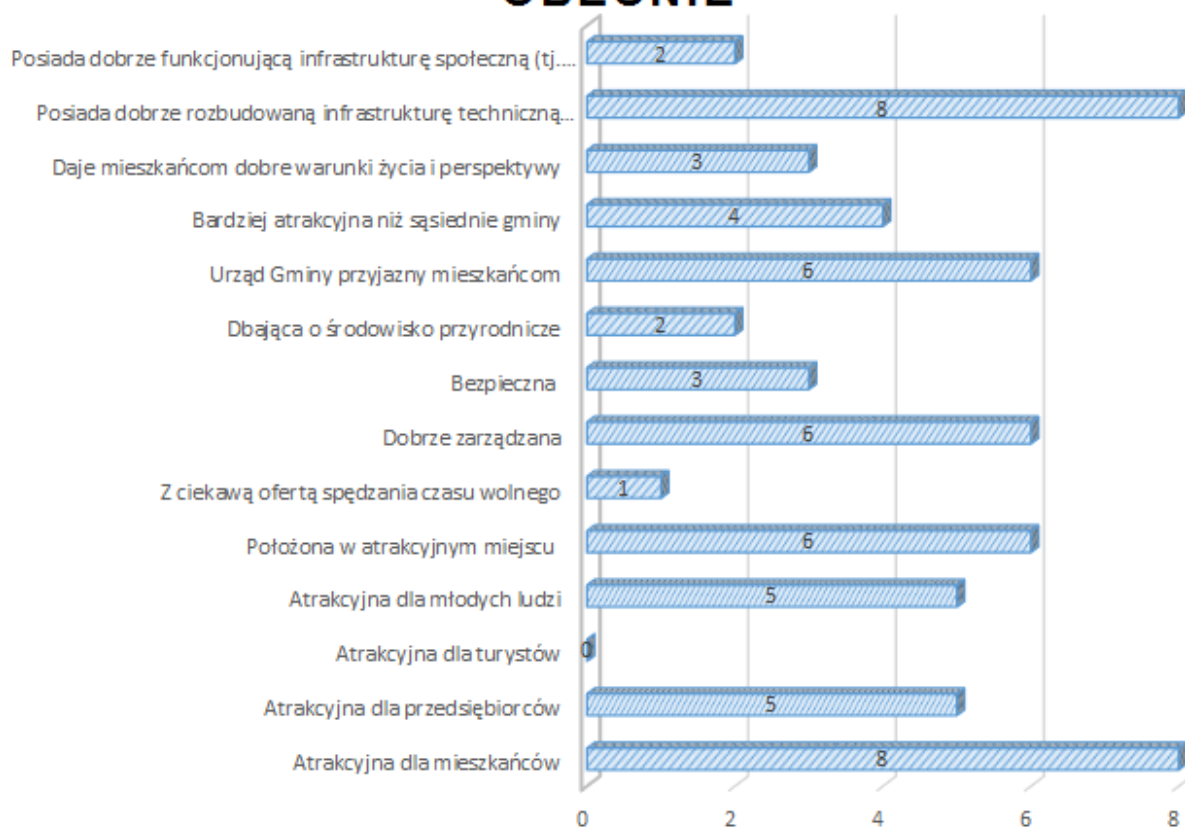
Wyniki		Ocena				
		1	2	3	4	5
Remonty i budowa dróg		0	0	1	1	7
Budowa infrastruktury okołodrogowej	Oświetlenie uliczne	2	1	2	5	2
	Chodniki i ścieżki rowerowe	1	1	4	2	4
	Sygnalizacja świetlna	4	2	2	3	0
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej		2	2	3	2	3
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej		2	2	2	3	3
Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej		3	2	5	0	2
Wydzielanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych		2	1	4	3	2
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej (świetlic, ośrodków zdrowia, domów kultury, itp.)		1	2	3	5	0
Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych		0	2	1	6	2
Uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe		3	1	5	3	0
Poprawa estetyki gminy (np. nowe tereny zielone)		1	2	2	4	3
Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy		1	0	7	3	1

W pierwszym pytaniu poproszono ankietowanych o ocenę ważności realizacji przedsięwzięć na terenie Gminy Stara Biała w poszczególnych obszarach według skali: od 5 – bardzo ważna do 1 – zbędna. Zgodnie z wynikami zapytania, najważniejszymi przedsięwzięciami do realizacji w najbliższym czasie są: remonty i budowa dróg, budowa infrastruktury okołodrogowej: chodników i ścieżek rowerowych oraz rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a także poprawa estetyki gminy (np. nowe tereny zielone).

Pytanie 2. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje Gminę Stara Biała obecnie, a które z nich powinny charakteryzować Gminę w przyszłości? (Proszę zaznaczyć „x” maksymalnie 5 propozycji w kolumnie „OBECNIE” oraz maksymalnie 5 propozycji w kolumnie „W PRZYSZŁOŚCI”)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyniki	Suma	Udział %
Atrakcyjna dla mieszkańców	8	13,6%
Atrakcyjna dla przedsiębiorców	5	8,5%
Atrakcyjna dla turystów	0	0,0%
Atrakcyjna dla młodych ludzi	5	8,5%
Położona w atrakcyjnym miejscu	6	10,2%
Z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego	1	1,7%
Dobrze zarządzana	6	10,2%
Bezpieczna	3	5,1%
Dbająca o środowisko przyrodnicze	2	3,4%
Urząd Gminy przyjazny mieszkańcom	6	10,2%
Bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy	4	6,8%
Daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy	3	5,1%
Posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną (tj. sieć drogową, kanalizacyjną, wodociągową, itp.)	8	13,6%
Posiada dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną (tj. bazę oświatową, sportową, kulturalną, opiekę zdrowotną, itp.)	2	3,4%

OBECNIE**Liczba udzielonych odpowiedzi:**

Wyniki	Suma	Udział %
Atrakcyjna dla mieszkańców	6	11,3%
Atrakcyjna dla przedsiębiorców	4	7,5%
Atrakcyjna dla turystów	7	13,2%
Atrakcyjna dla młodych ludzi	4	7,5%
Położona w atrakcyjnym miejscu	2	3,8%
Z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego	2	3,8%
Dobrze zarządzana	4	7,5%
Bezpieczna	5	9,4%
Dbająca o środowisko przyrodnicze	1	1,9%
Urząd Gminy przyjazny mieszkańcom	3	5,7%
Bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy	4	7,5%
Daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy	4	7,5%

Posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną (tj. sieć drogową, kanalizacyjną, wodociągową, itp.)	3	5,7%
Posiada dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną (tj. bazę oświatową, sportową, kulturalną, opiekę zdrowotną, itp.)	4	7,5%

Zdaniem respondentów, Gmina Stara Biała obecnie postrzegane jest jako Gmina atrakcyjna dla mieszkańców, posiadająca dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną (tj. sieć drogową, kanalizacyjną, wodociągową, itp.), a także jako Gmina położona w atrakcyjnym miejscu, dobrze zarządzana, z Urzędem Gminy przyjaznym mieszkańcom. W przyszłości natomiast respondenci chcieliby, aby Gmina Stara Biała uzyskała dodatkowo wizerunek Gminy atrakcyjnej dla turystów i mieszkańców, a także Gminy bezpiecznej. Dzięki określeniu takiego stanu docelowego, respondenci określili docelowy wizerunek Gminy Stara Biała w perspektywie do 2025 roku, czyli tzw. wizję rozwoju.

Pytanie 3. Które z poniższych elementów w funkcjonowaniu Urzędu Gminy Stara Biała należałoby poprawić? (Proszę zaznaczyć „x” odpowiednie pozycje)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyniki	Suma	Udział %
Sposób obsługi interesantów	1	8,3%
Indywidualne traktowanie interesanta	1	8,3%
Kompetencje pracowników (poziom wiedzy)	0	0,0%
Czas załatwiania spraw (szybkość obsługi)	3	25,0%
Kultura i zachowanie pracowników	1	8,3%
Pomoc w udzielaniu informacji	1	8,3%
Łatwość dotarcia do właściwego pracownika	3	25,0%
Wygląd i wyposażenie urzędu	2	16,7%

Badaniu poddano również ocenę pracy i funkcjonowania Urzędu Gminy Stara Biała. Zgodnie z uzyskanymi odpowiedziami, poprawy i usprawnienia wymagają: łatwość dotarcia do właściwego pracownika oraz czas załatwiania spraw.

Pytanie 4. Jakie są najważniejsze problemy do rozwiązania w Gminie Stara Biała? Co w pierwszej kolejności należałoby naprawić i usprawnić?

Zdaniem ankietowanych, do **najważniejszych problemów w Gminie Stara Biała** wymagających jak najszybszej interwencji, należą:

- zbudowanie utwardzonych, bezpiecznych poboczy i chodników przy głównych drogach np. droga 562 oraz drogach gminnych np. "Schetynówka" 291317W oraz ścieżek rowerowych.
- brak zaplecza gastronomiczno-wypoczynkowego dla mieszkańców i turystów (np. mała gastronomia z zapleczem rekreacyjno-wypoczynkowym dla całej rodziny).
- modernizacja, budowa dróg oraz powstania progów zwalniających szczególnie w okolicach szkół i przedszkoli.
- modernizacja i budowa oświetlenia na osiedlach.
- budowa kanalizacji.
- budowa basenu dla uczniów i mieszkańców Gminy.
- budowa bezpiecznych i estetycznych przystanków autobusowych.
- budowa systemu monitoringu.
- modernizacja boisk szkolnych oraz placów zabaw.
- zagospodarowanie terenów zieleni, utworzenie parków.

Pytanie 5. Jakie obecne atuty Gminy można wykorzystać w przyszłości do jego rozwoju? Co decyduje o obecnej atrakcyjności Gminy Stara Biała? Co może stać się jej szansą dla rozwoju?

Największymi **atutami Gminy Stara Biała** zdaniem ankietowanych są:

- położenie - bliskość Płocka.
- siedziba Orlenu, bliskość Płocka - powstanie nowych zakładów na terenie Gminy - tereny atrakcyjne inwestycyjnie.
- sąsiedztwo Parku Krajobrazowego i Wisły.
- promocja istniejących tras turystycznych, pieszych i rowerowych np. Szlak Czerwony z Płocka przez Maszewo i Brwilno.
- połączenie Płocka ścieżkami pieszo-rowerowymi z Maszewem, Brwilnem oraz Maszewem Dużym.
- lepsze wyeksponowanie zabytków gminy (Tablice informacyjne przy głównych drogach).
- parkingi leśne przy wejściu do parku np. przy skrzyżowaniu ulicy Brwileńskiej i Spacerowej.

8. Kierunki i szanse rozwojowe Gminy Stara Biała oraz prognozowane tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej

Pomimo, że Gmina Stara Biała jest gminą wiejską o charakterze rolniczym, to w ostatnich latach nastąpił intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy. Gmina sąsiaduje z Płockiem i jest oddalona o 118 km od Warszawy – największej aglomeracji w Polsce. Dzięki temu, Gmina znajduje się w obrębie strefy potencjalnych koncentracji procesów rozwojowych i należy zakładać, że w najbliższym czasie zacznie pełnić funkcję „sypialni” dla mieszkańców Płocka.

Gmina Stara Biała należy do gmin, które ze względu na swoje położenie w stosunku do Miasta Płocka oraz uwarunkowania przyrodnicze, posiada duży potencjał do **rozwoju mieszkalnictwa, przedsiębiorczości i turystyki rekreacyjnej** na tym terenie. Do czynników przyrodniczych wpływających na atrakcyjność Gminy należy zaliczyć:

- korzystne warunki klimatyczne,
- niewielkie nachylenie terenu, co jest korzystne z punktu widzenia rozwoju budownictwa,
- stan jakości wód, który stopniowo ulega poprawie ze względu na rozbudowę sieci kanalizacyjnej,
- położenie nad północnym brzegiem Wisły,
- różnorodność zielonych zakątków: obszar chronionego krajobrazu, rezerwat i park krajobrazowy.

Rozwój turystyki i rekreacji wymaga podjęcia konkretnych działań:

- wyznaczenie szlaków turystycznych (motorowych, rowerowych i pieszych), z miejscami wypoczynku. Elementem integrującym obszary obsługi ruchu turystycznego, tereny Gminy i atrakcje turystyczne sąsiednich gmin, są szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe. Sieć szlaków i ścieżek wymaga rozbudowy i odpowiedniego zagospodarowania m.in. poprzez wyznaczenie miejsc wypoczynku oraz oznakowanie atrakcji turystycznych;
- rozwoju różnych form usług dla obsługi ruchu turystycznego;
- wyznaczenia miejsc stałego wypoczynku.

Na atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną Gminy wpływa również stopień uzbrojenia terenów wiejskich w infrastrukturę techniczną. Prawie wszyscy mieszkańcy Gminy, mają dostęp do wodociągowej czynnej sieci rozdzielczej – w 2013 roku stanowili oni 81,7% ogólnej liczby ludności. Odrobinę mniej korzystnie kształtuje się sytuacja w przypadku sieci kanalizacyjnej, gdyż podłączonych do sieci jest 47,8% wszystkich mieszkańców Gminy, natomiast pozostali korzystają ze zbiorników bezodpływowych oraz z przydomowych oczyszczalni ścieków. Na

bieżąco realizowane są inwestycje mające na celu dalszą rozbudowę powyższych sieci. Należy zaznaczyć, że istniejące i realizowane inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej stanowią ważny element sprzyjający rozwojowi Gminy Stara Biała, ochronie środowiska oraz podniesienia standardów życia mieszkańców.

Gmina Stara Biała posiada również dogodne połączenie komunikacyjne. Powiązana jest z Warszawą, jako ośrodkiem wojewódzkim – ponadregionalnym głównie w obszarach: wojewódzkiej administracji samorządowej i rządowej oraz wysokospecjalistycznych usług publicznych (kliniki, uczelnie wyższe, usługi kultury). Z racji przynależności do powiatu plockiego, Gmina Stara Biała posiada ściśle związki z Miastem Płockiem w zakresie:

- usług samorządowej administracji szczebla powiatowego, lecznictwa zamkniętego i specjalistycznego, kultury, szkolnictwa ponadgimnazjalnego i usług komercyjnych,
- zatrudnienia – mieszkańcy Gminy Stara Biała znajdują zatrudnienia poza granicami gminy m.in. w bezpośrednio sąsiadującym Płocku,
- funkcji mieszkaniowej – Gmina, stanowi zaplecze mieszkaniowe dla ludności miejskiej.

Położenie Gminy Stara Biała w strefie podmiejskiej Miasta Płocka ma zasadniczy wpływ na jej rozwój. Tereny o dogodnym połączeniu komunikacyjnym wywołują duże zainteresowanie inwestorów, miejscowej ludności jak i mieszkańców Płocka jako atrakcyjne lokalizacje pod budownictwo mieszkaniowe i działalność gospodarczą. W ostatnich latach nastąpił rozwój budownictwa, co potwierdza systematyczny wzrost mieszkańców Gminy. Utrzymujące się dodatnie saldo migracji ludności w obszarze Gminy świadczy o inwestowaniu na terenie Gminy ludności z zewnątrz. Rozwój budownictwa, w tym mieszkaniowego, wpływa bezpośrednio na rozwój poszczególnych jednostek osadniczych i ich fizjonomię.

W ośrodku gminnym Stara Biała koncentrują się usługi administracyjne, kulturalne, handel, rzemiosło, i inne.

Ze „Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stara Biała Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” wynika, że tereny potencjalnego rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowej skupione są głównie we wsiach: Maszewo Duże, Mańkowo, Maszewo, Nowe Proboszczewice, Biała, Nowa Biała, Ludwikowo oraz wyznaczono tereny potencjalnego rozwoju funkcji produkcyjno-usługowej skupione w północnej części wsi Maszewo Duże, we wsi Nowa Biała, wokół zakładów PKN ORLEN, we wsi Nowe Trzepowo.

Analiza danych historycznych dotyczących liczby ludności na terenie Gminy Stara Biała w ostatnich 6 latach, a także ww. czynniki decydujące o atrakcyjności osiedleńczej Gminy i aktywna polityka inwestycyjna prowadzona przez władze Gminy w zakresie systematycznej

poprawy warunków życia swoich mieszkańców, mogą przyczynić się do wzrostu liczby ludności Gminy Stara Biała w kolejnych latach. Do wzrostu mogą przyczynić się głównie migracje nowych mieszkańców (zwłaszcza z obszaru miasta i innych gmin sąsiednich spowodowane m.in. atrakcyjniejszą ceną działek budowlanych niż na terenie miasta, jak również lepszymi warunkami środowiskowymi), a w perspektywie długookresowej – dodatni przyrost naturalny. Efektem wzrostu liczby mieszkańców Gminy będzie przede wszystkim wzrost dynamiki jej rozwoju poprzez:

- rozwój mieszkalnictwa – napływ nowych mieszkańców będzie miał wpływ na wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, a także wyposażenie tych terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną (w tym wodno - kanalizacyjną i drogową) i społeczną (choćby poprzez zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w szkołach i przedszkolach funkcjonujących na terenie Gminy lub zapewnienie odpowiedniego dostępu do kultury i rozrywki),
- rozwój przedsiębiorczości – napływ nowych mieszkańców spowoduje wzrost zapotrzebowania na usługi. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że zwiększy się aktywność gospodarcza obecnych mieszkańców Gminy Stara Biała i oni sami będą zakładać własne firmy. Z kolei dobra lokalizacja terenów wzdłuż ważnych szlaków komunikacyjnych może prowadzić do rozwoju przedsiębiorczości m.in. w wyniku przybywania na teren Gminy przedsiębiorstw spoza jej terenu.

W konsekwencji, wzrost liczby ludności wpłynie bezpośrednio na wzrost dochodów własnych Gminy (m.in. z tytułu podatku od nieruchomości, podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych), a także na efektywniejsze wydatkowanie środków budżetowych.

9. Podsumowanie diagnozy strategicznej – analiza SWOT

O konkurencyjności gminy decyduje:

- poziom życia mieszkańców,
- warunki prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw,
- możliwość przyciągnięcia inwestorów.

Gmina Stara Biała podejmuje odpowiednie działania wykorzystujące jej potencjał, aby dostosować się do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że na terenie Gminy Stara Biała występuje wiele czynników sprzyjających dalszemu rozwojowi mieszkalnictwa (tzw. **szanse i mocne strony**). Są to:

- atrakcyjne położenie geograficzne Gminy w zachodniej części województwa mazowieckiego,
- dogodne położenie Gminy przy znaczących szlakach komunikacyjnych – przez Gminę przebiega droga krajowa nr 60 Kutno – Płock – Ciechanów oraz 4 drogi wojewódzkie, które zapewniają łączność Gminy z Płockiem, Dobrzyniem, Lipnem oraz Bielskiem oraz zapewniają korzystne połączenie z drogami wyższego szczebla,
- położenie w bliskim sąsiedztwie Płocka,
- atrakcyjne walory przyrodnicze i krajobrazowe, które stanowią prawdziwą oazę spokoju dla mieszkańców i turystów,
- bardzo dobrze rozwinięta baza oświatowa, w tym zapewniony dostęp do opieki i edukacji przedszkolnej,
- zapewniony dostęp do opieki zdrowotnej,
- realizowanie wielu działań kulturalnych i sportowych,
- zapewniony dostęp do bazy kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej,
- dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną (zwłaszcza w sieć wodociągową),
- realizacja wielu działań inwestycyjnych, które przyczyniają się do poprawy warunków życia mieszkańców Gminy Stara Biała.

Szczegółowa analiza mocnych i słabych stron Gminy Stara Biała została przedstawiona w tabeli 35.

Tabela 35. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby ludności, – rozwój przedsiębiorczości wyrażony wzrostem liczby podmiotów gospodarczych, – grunty dobre pod względem przydatności rolniczej, – warunki przyrodnicze sprzyjające rozwojowi turystyki: Brudzeński Park Krajobrazowy, Rezerwat krajobrazowo-leśny Brwilno, Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wyznaczające tereny inwestycyjne i tereny pod budownictwo mieszkaniowe, – dobrze funkcjonująca baza i oferta edukacyjna (w tym zapewnienie dostępu do opieki i edukacji przedszkolnej, szkół podstawowych, gimnazjów), 	<ul style="list-style-type: none"> – słabo rozwinięta oferta inwestycyjna dla przedsiębiorców, – wysoki poziom bezrobocia, – konieczność dalszej rozbudowy i modernizacji obiektów sportowych, – mała ilość klubów sportowych, stowarzyszeń i organizacji działających w zakresie sportu, rekreacji i turystyki, – brak pełnego skanalizowania Gminy, – brak pełnej sieci gazowej na terenie Gminy.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – bardzo dobrze rozbudowane zaplecze sportowe (hala sportowa, sale gimnastyczne i boiska sportowe), – bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjna (plac zabaw dla najmłodszych, świetlice wiejskie, remizy OSP, trasy piesze i rowerowe), – rozwijające się amatorsko dziedziny sportowe: piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka, lekkoatletyka, – infrastruktura kulturalna oparta o działalność gminnego ośrodka kultury i sportu, biblioteki publicznej, świetlic wiejskich oraz remiz OSP, – dobry poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż pożarna), – dobry poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną (zwłaszcza w sieć wodociągową), – duże możliwości terenowe rozbudowy istniejącego przemysłu i lokalizacji nowego, – wzrost dochodów Gminy, – dobry stan techniczny dróg gminnych, – aktywnie prowadzona polityka inwestycyjna. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – atrakcyjne położenie geograficzne Gminy: <ul style="list-style-type: none"> • w centralnej części Polski, • w bliskiej odległości od miasta powiatowego Płocka, – dogodne położenie Gminy przy drodze krajowej i drogach wojewódzkich, które zapewniają dogodne połączenie z pobliskimi ośrodkami miejskimi i z układem komunikacyjnym wyższej kategorii, – dodatni przyrost naturalny w analizowanych latach i dodatnie saldo migracji, – wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy, – dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, – rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, – różnicowanie działalności rolniczej w zależności od warunków naturalnych i ekonomicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – starzenie się społeczeństwa, – emigracja młodych i wykształconych osób, – rosnący odsetek mieszkańców gminy, którzy pozostają bez pracy, – zagrożenie wzrostu zjawisk patologicznych w społeczności lokalnej, – niski poziom patriotyzmu lokalnego i ogólnokrajowego (w wymiarze ekonomicznym), – globalny kryzys gospodarczy, mający wpływ na kondycję/sytuację przedsiębiorców /zakładów pracy, – niska opłacalność produkcji rolnej, – niewystarczająca ilość środków na remonty, modernizację i budowę dróg (skutkujące m.in. niską jakością wykonania), – bliskość przedsiębiorstwa PKN ORLEN S.A..

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiona tabela prezentuje czynniki wpływające na ogólną konkurencyjność osadniczą, inwestycyjną i turystyczno-rekreacyjną każdej gminy w Polsce (szczegółowy wykaz

czynników został przedstawiony w rozdziale III.5. niniejszej *Strategii*). Czynniki te mają charakter subiektywny, gdyż w głównej mierze zostały opracowane na podstawie własnych obserwacji i wywiadów przeprowadzonych z osobami, które mogą być: potencjalnymi mieszkańcami Gminy Stara Biała, potencjalnymi inwestorami zewnętrznymi prowadzącymi działalność na jej terenie, a także potencjalnymi turystami lub odwiedzającymi Gminę w celach turystyczno-rekreacyjnych. Czynniki te odzwierciedlają zatem oczekiwania poszczególnych grup interesariuszy względem obszaru, na którym chcieliby mieszkać i żyć, prowadzić własną działalność gospodarczą lub odpoczywać. Do identyfikacji niektórych czynników konkurencyjności wykorzystano również literaturę fachową i dostępne raporty. Należy jednak podkreślić, że zidentyfikowane czynniki nie stanowią katalogu zamkniętego, a są jedynie punktem odniesienia do zidentyfikowanych kierunków rozwoju Gminy Stara Biała i zdefiniowania ewentualnych działań naprawczych.

Tabela 36. Czynniki atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej

Czynniki konkurencyjności osadniczej (mieszaniowej)	Czynniki konkurencyjności inwestycyjnej	Czynniki konkurencyjności turystycznej
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych, - poziom rozwoju infrastruktury społecznej (w tym dostęp do oświaty, kultury, rozrywki), - dostępność infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, energetycznej), - dostępność do rynku pracy, - połączenia komunikacyjne (szlaki drogowe, transport publiczny), - walory przyrodnicze danego obszaru, - potencjał gospodarczy i trendy rozwoju gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja geograficzna i komunikacyjna Gminy, - występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych) na terenie Gminy, - uzbrojenie terenu (działek) pod rozwój przedsiębiorczości, - lokalne przepisy, - wysokość podatków, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - posiadanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, - dostęp do siły roboczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - walory środowiskowe (tereny o atrakcyjnym środowisku przyrodniczym, urozmaiconym ukształtowaniu powierzchni, obszary chronione i formy ochrony przyrody). - obiekty kultury materialnej i duchowej (tj. zabytki), - specjalistyczne obszary umożliwiające uprawianie hobby, np. wędkarstwa, myślistwa, jeździectwa, kajakarstwa oraz wypożyczalnie sprzętu umożliwiające uprawianie tego hobby, - czystość i jakość środowiska naturalnego (powietrza, wód), - dostępność komunikacyjna w odniesieniu do dróg i środków komunikacji publicznej, - baza noclegowa i gastronomiczna, - dostęp do rozrywki (tj. imprezy kulturalne) i rekreacji (tj. spływy kajakowe, szlaki turystyczne), - promocja gminy w zakresie turystyki.

Źródło: Opracowanie własne

Analizując obecny stan zagospodarowania i wyposażenia Gminy Stara Biała w niezbędną infrastrukturę należy stwierdzić, że aby móc realizować politykę skoncentrowaną na podniesieniu atrakcyjności osiedleńczej, inwestycyjnej i turystycznej, Gmina powinna zintensyfikować swoje działania inwestycyjne i rozwojowe w następujących obszarach:

- a) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji mieszkaniowej powinny dotyczyć:
- dalszego rozwijania i modernizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej zachęcającej do aktywnego spędzania czasu wolnego (w tym: boisk i obiektów sportowych, placów zabaw, siłowni na powietrzu itp.) oraz zapewnienie jej równomiernego rozmieszczenia na terenie całej Gminy,
 - pobudzenia budownictwa mieszkaniowego,
 - dalszego rozwoju bazy oświatowej (m.in. w zakresie wyposażenia szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne jak, dostosowania oferty szkół do potrzeb osób niepełnosprawnych, zapewnienia opieki najmłodszym mieszkańcom Gminy),
 - stworzenia oferty dla seniorów (zarówno oferty edukacyjnej, rekreacyjnej, spędzania czasu wolnego, jak i opiekuńczej),
 - kontynuowania rozbudowy infrastruktury technicznej, m.in. sieci kanalizacyjnej,
 - kontynuacji modernizacji dróg;
- b) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji przemysłowej powinny dotyczyć:
- przygotowywania terenów inwestycyjnych będących własnością Gminy Stara Biała,
 - przygotowania kompleksowej oferty inwestycyjnej wraz z jej publikacją i promocją,
 - promowania przedsiębiorstw działających w strefie inwestycyjnej zlokalizowanej na terenie Gminy Stara Biała;
- c) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji turystycznej powinny dotyczyć:
- budowy bazy noclegowej,
 - rozbudowy urządzeń turystycznych,
 - likwidowania pustych i opuszczonych nieruchomości, które psują wizerunek Gminy.

Zaniechanie w najbliższym czasie realizacji działań rozwojowych w zakresie zwiększenia atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej Gminy Stara Biała może doprowadzić do zmniejszenia się liczby obecnych mieszkańców, którzy będą migrowali z terenu Gminy Stara Biała na obszary dla nich bardziej atrakcyjne, jak i brak napływu nowych mieszkańców i inwestorów. W związku z tym, może to doprowadzić do zmniejszania dochodów własnych Gminy w wyniku zmniejszenia liczby podatników (rozumianych jako mieszkańców i inwestorów) oraz zmniejszenia wpływów do budżetu z tytułu różnych podatków (zwłaszcza podatku od osób fizycznych i prawnych oraz podatku od nieruchomości).

Reasumując powyższe, aby Gmina Stara Biała mogła się rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podjąć działania zmierzające do **dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców** (zwłaszcza osób młodych i młodych rodzin), **zwiększenia atrakcyjności turystycznej** oraz **pozyskiwania nowych inwestorów** na swoim terenie, co w dalszej perspektywie przyczyni się do zwiększenia jej dochodów własnych, a tym samym zwiększy możliwości inwestycyjne Gminy. Działania umożliwiające osiągnięcie tych 3 celów, znajdują odzwierciedlenie w konkretnych celach strategicznych.

III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY STARA BIAŁA NA LATA 2015-2025

1. Misja Gminy Stara Biała

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w Ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy *zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty*.

Uwzględniając powyższe określono następującą **misję Gminy Stara Biała**:

**„SKUTECZNE ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY STARA BIAŁA W OPARCIU
O ZASADĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.”**

2. Wartości kluczowe

Wartości kluczowe są to wieczne zasady, którymi powinna kierować się gmina realizując misję swojego istnienia. Wartości kluczowe reprezentują panujące w organizacji cechy i postawy, które są demonstrowane przez zachowania wszystkich pracowników.

Do wartości kluczowych Gminy Stara Biała należą:

- **Odpowiedzialność** - Dokładamy wszelkich starań, aby podejmowane przez nas działania były odpowiednio wcześniej planowane, sprawnie i konsekwentnie realizowane oraz efektywnie kontrolowane, dzięki czemu będziemy mogli osiągać wspólnie określone cele.

- **Zorientowanie na rozwój** - Aby móc się dynamicznie rozwijać, nasza Gmina wykorzystuje każdą okazję do pozyskania środków finansowych na realizację inwestycji w zakresie poprawy stanu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.
- **Inicjatywa i konsekwencja** - Wykazujemy się inicjatywą w działaniu, odpowiedzialnością i konsekwencją w dążeniu do celu.
- **Szacunek i dobre relacje** – realizując swoje zadania, w takim samym stopniu dbamy o relacje między sobą - pracownikami, jak również o te, które łączą nas z Klientami, czy Partnerami.

3. Wizja rozwoju Gminy Stara Biała

Wizja rozwoju gminy określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe określono następującą **wizję rozwoju Gminy Stara Biała**:

„GMINA STARA BIAŁA GMINĄ PRZYJAZNĄ MIESZKAŃCOM I INWESTOROM, Z ROZWIJAJĄCĄ SIĘ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ I SPOŁECZNĄ, NA TERENIE KTÓREJ STOSOWANE SĄ ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WE WSZYSTKICH ASPEKTACH ŻYCIA.”

Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i rekreacyjno-turystycznej.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze mieszkaniowej i gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój turystyki oraz rekreacji. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kulturowej wpłyną na realizację celów w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej i rekreacyjno-turystycznej.

4. Interesariusze Strategii

Interesariusze strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na gminę oraz których potrzeby zamierza zaspakajać gmina świadcząc określone usługi publiczne.

Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju.

Należy podkreślić, że w przypadku każdej gminy w Polsce najważniejszymi interesariuszami, których potrzeby musi zaspakajać, są jej mieszkańcy.

Interesariuszami Gminy Stara Biała są:

- 1) obecni mieszkańcy Gminy Stara Biała,
- 2) mieszkańcy spoza terenu Gminy Stara Biała,
- 3) obecni przedsiębiorcy z terenu Gminy Stara Biała,
- 4) przedsiębiorcy spoza terenu Gminy Stara Biała,
- 5) turyści,
- 6) osoby szukające odpowiedniej bazy sportowo - rekreacyjnej do wypoczynku lub treningów.

Władze Gminy Stara Biała zmierzają do utrzymania dodatniego salda migracji poprzez zatrzymanie na terenie Gminy jej obecnych mieszkańców, jak również przyciągnięcie nowych w wyniku rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy, co w konsekwencji przyczyni się do rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy Stara Biała.

5. Wartość oczekiwana przez interesariuszy

Wartość oczekiwana przez interesariusza to zbiór wymagań każdego z interesariuszy, który ma wpływ:

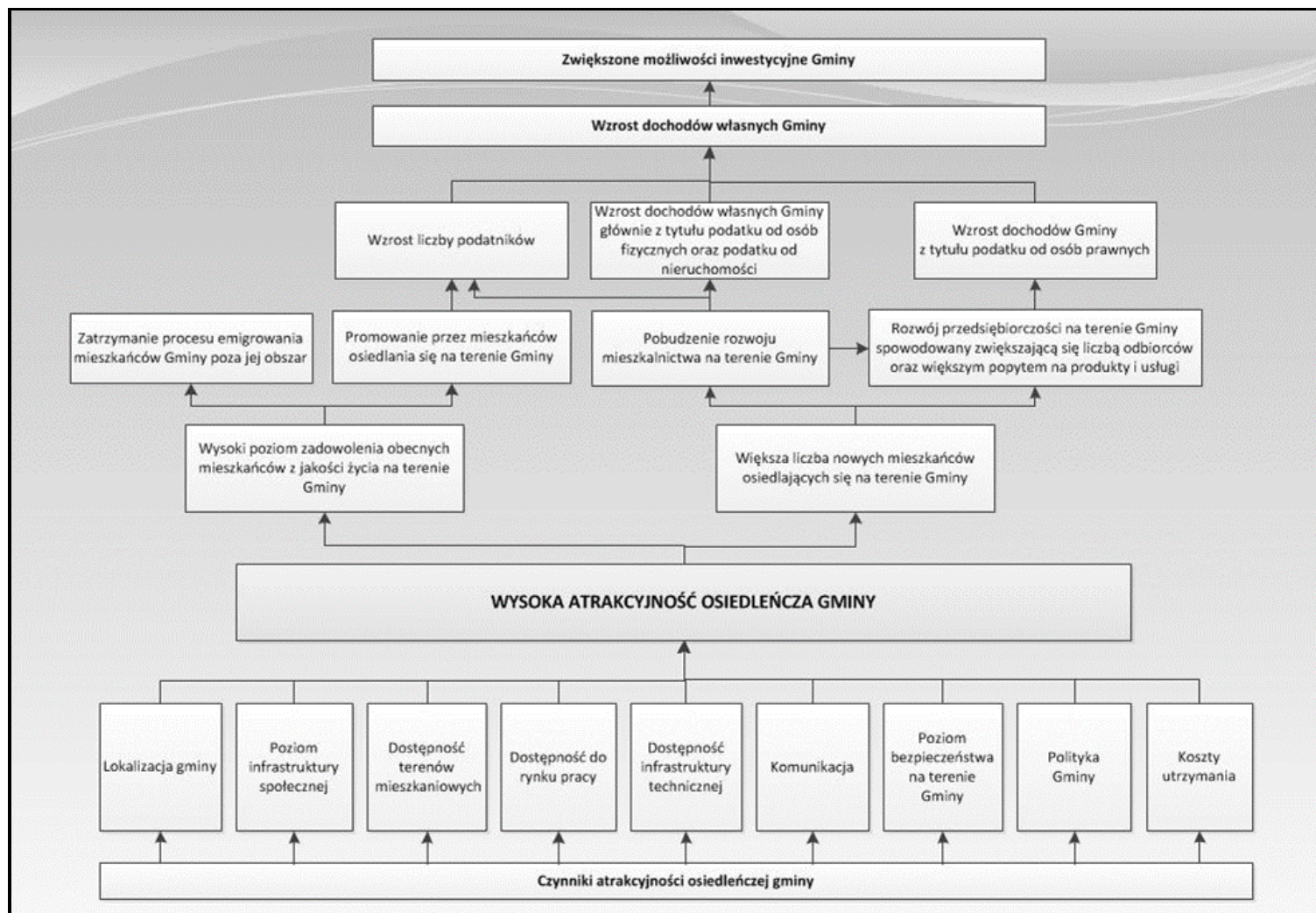
- w przypadku mieszkańców gminy – na atrakcyjność mieszkaniową i osadniczą gminy,
- w przypadku przedsiębiorców – na atrakcyjność inwestycyjną gminy,
- w przypadku turystów – na atrakcyjność turystyczną gminy.

Wartość oczekiwaną przez interesariuszy w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej, turystycznej i inwestycyjnej Gminy Stara Biała przedstawiają tabele 37, 38 i 39.

Należy podkreślić, że w tabelach zostały ujęte wszystkie czynniki atrakcyjności mieszkaniowej, turystycznej i inwestycyjnej, tzn. te, na które Gmina może wpływać oraz te, na które wpływu nie ma. Przy określaniu celów strategicznych będą brane pod uwagę tylko te obszary, w których Gmina Stara Biała może podjąć jakieś działania inwestycyjne i rozwojowe.

Efekty jakie Gmina uzyska w wyniku osiągnięcia wysokiej atrakcyjności mieszkaniowej, inwestycyjnej i turystyczno - rekreacyjnej, przedstawione zostały za pomocą drzewa celów opracowanych dla każdego z tych obszarów (rysunek 6,7,8).

Rysunek 6. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy

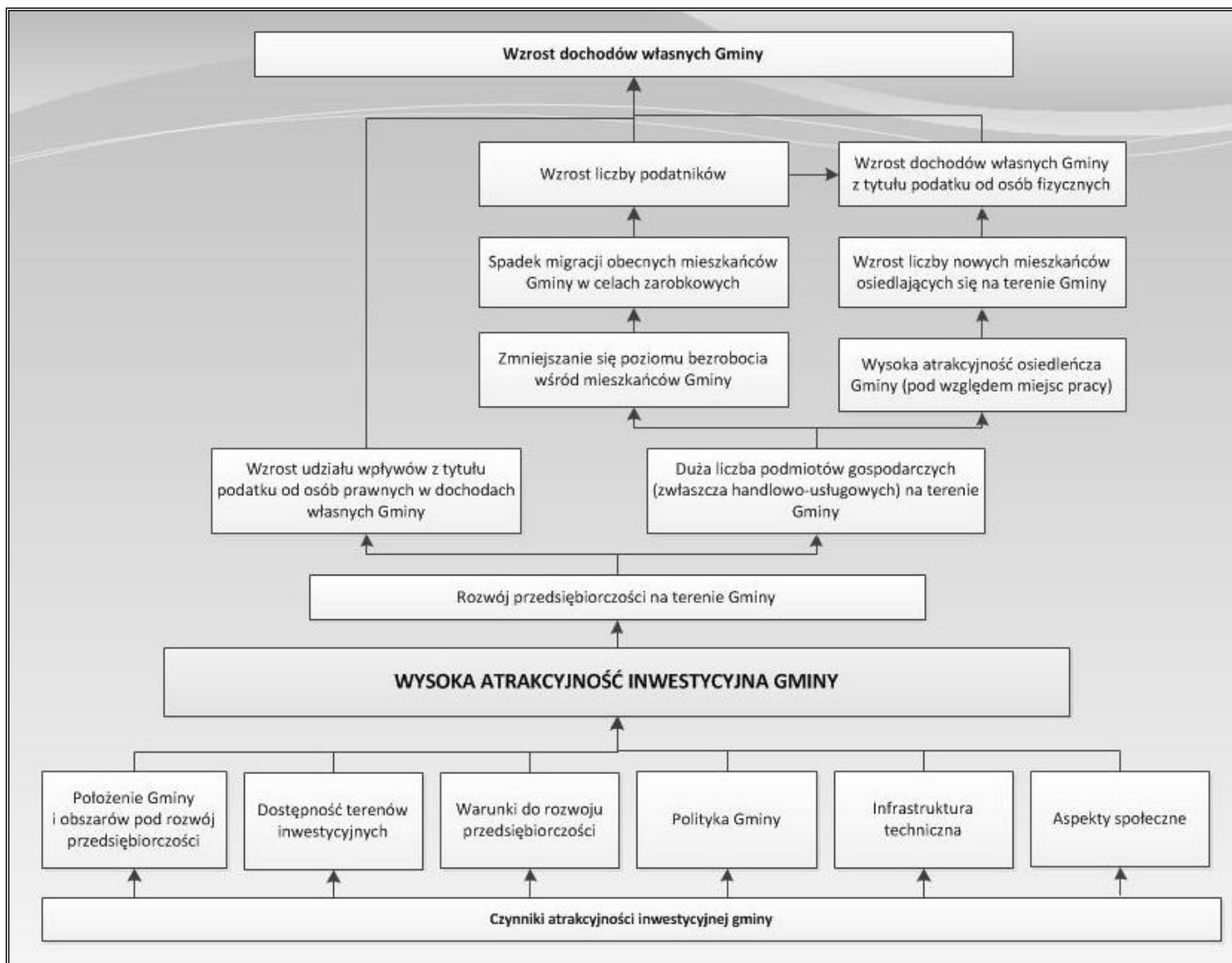
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 37. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej gminy

Lokalizacja gminy	Poziom infrastruktury społecznej	Dostępność terenów mieszkaniowych	Dostępność do rynku pracy
<ul style="list-style-type: none"> - rodzaj szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy, - odległość od większych ośrodków miejskich, - położenie geograficzne, - walory krajobrazowe (lasy, obszary chronione), - warunki klimatyczne, - rodzaj podmiotów gospodarczych działających w okolicy (czy są one uciążliwe dla mieszkańców), - dostęp do usług (w tym odległość od obiektów handlowych) 	<ul style="list-style-type: none"> a) oferta spędzania czasu wolnego: <ul style="list-style-type: none"> - dostęp do ośrodków kulturalnych, - odpowiednie zagospodarowanie terenu (np. skwery z ławeczkami, place zabaw, parki, ścieżki rowerowe) - imprezy kulturalne i rozrywkowe organizowane na terenie Gminy, - obiekty sportowe, - funkcjonowanie klubów sportowych, b) dostęp do oświaty: <ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja i rozmieszczenie szkół, - dostęp do przedszkoli, - poziom i kierunki kształcenia w szkołach, - wyposażenie i stan techniczny szkół, - oferta zajęć pozalekcyjnych, - kadra nauczycielska, c) dostęp do opieki zdrowotnej: <ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja ośrodków zdrowia, - odległość od szpitala, - rodzaje lekarzy i specjalistów w istniejących ośrodkach zdrowia, d) funkcjonowanie organizacji społecznych i stowarzyszeń (np. klub seniora, OSP, koło gospodyń wiejskich) 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność działek budowlanych, - dostępność mieszkań komunalnych lub mieszkań pod wynajem, - ceny mieszkań i działek budowlanych, - uwarunkowania przyrodnicze terenów pod zabudowę (np. czy są to tereny zalewowe, obszary chronione, tereny zagrożone osuwiskami) 	<ul style="list-style-type: none"> - miejsca pracy (jaka jest możliwość znalezienia pracy na danym terenie), - rodzaj podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy (od tego zależy poziom wymaganych kwalifikacji oraz z tego wynikać będzie średnie wynagrodzenie za pracę), - odległość od większych miast, - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze)

Dostępność infrastruktury technicznej	Komunikacja	Poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy	Polityka Gminy	Koszt utrzymania
<ul style="list-style-type: none"> - wyposażenie terenu w media (sieć wodno-kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, ciepłownicza), - infrastruktura drogowa (rodzaj dróg, odległość od nich i ich stan techniczny) - dostęp do Internetu, - zasięg sieci komórkowych 	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaj dróg na terenie Gminy, - stan techniczny dróg, - odległość od głównych dróg, - występowanie ścieżek rowerowych i chodników na terenie gminy, - rodzaj transportu publicznego funkcjonującego na terenie gminy, - częstotliwość kursów transportu publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - poziom patologii i przestępczości na danym terenie, - dostępność służb porządkowych i ratowniczych (policji, straży), - prawdopodobieństwo wystąpienia kataklizmów (np. powodzi, huraganów itp.) - chodniki i ścieżki rowerowe, - dobrze funkcjonujący system oświetlenia ulicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - promocja gminy (co jest promowane, czy gmina jest szczególnie z czegoś znana), - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze i z jaką częstotliwością), - polityka prorodzinna, - współpraca samorządu z przedsiębiorcami, - wysokość podatków, - sposób obsługi mieszkańców Gminy i komunikacji z nimi 	<ul style="list-style-type: none"> - wysokość podatków, - wysokość czynszu za mieszkanie, - koszty dostępu do mediów (opłata za wodę, ścieki, ciepło) - koszty związane z posyłaniem dzieci do szkół, - dostępność i odległość od marketów i hipermarketów

Rysunek 7. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy

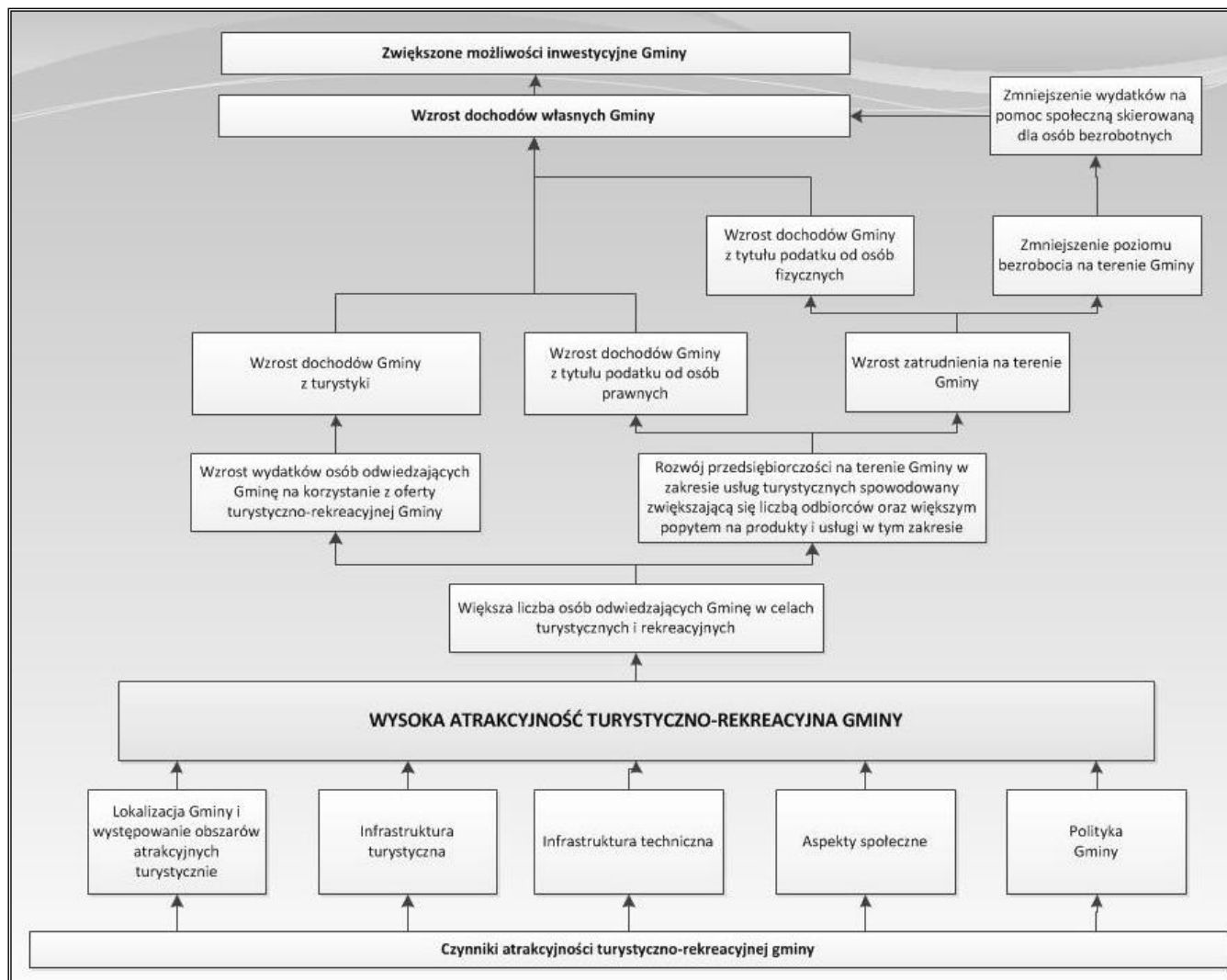
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 38. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Położenie Gminy i obszarów pod rozwój przedsiębiorczości	Dostępność terenów inwestycyjnych	Warunki do rozwoju przedsiębiorczości	Polityka Gminy	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne
<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - wyznaczenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy, - uzbrojenie działek pod inwestycje, - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność surowców, - odległość od większych rynków zbytu, - popyt na danym rynku (w tym wynikający z uwarunkowania terenu), - dostępność do siły roboczej (w tym wykwalifikowanej), - konkurencja, - atrakcyjność firm już działających na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc dla przedsiębiorców w prowadzeniu działalności gospodarczej, - szybkość załatwiania spraw w Urzędzie, - podatki, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - lokalne przepisy, - preferowane kierunki rozwoju przedsiębiorczości na terenie danej gminy, - promocja Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami zbytu), - dostępność parkingów (dla działalności usługowej), - uzbrojenie gminy w media 	<ul style="list-style-type: none"> - kierunki kształcenia w szkołach i poziomy kształcenia, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - klimat do rozwoju przedsiębiorczości (w kontekście mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 8. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 39. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy

Położenie Gminy i obszarów atrakcyjnych turystycznie	Infrastruktura turystyczna	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne	Polityka Gminy
<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy (w tym obszary chronione, krajobraz, wody powierzchniowe) 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność chodników i ścieżek rowerowych, - dostępność tras i szlaków turystycznych, - dostęp do miejsc sprzyjających uprawianiu hobby, - miejsca do odpoczynku na świeżym powietrzu (np. place zabaw, ławeczki w lesie), - baza gastronomiczna i noclegowa, 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami miejskimi), - dostępność parkingów, - oświetlenie drogowe, 	<ul style="list-style-type: none"> - oferta kulturalna, - dostępność zabytków i innych obiektów cennych historycznie i kulturowo, - częstotliwość i rodzaj organizowanych imprez kulturalno-rozrywkowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - informacja turystyczna o najważniejszych atrakcjach w Gminie, - informacje na stronie internetowej Gminy, - przewodnik turystyczny Gminy, - promocja Gminy

Źródło: Opracowanie własne

6. Cele strategiczne i operacyjne

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zidentyfikowane w Gminie Stara Biała na podstawie analizy stanu społeczno-gospodarczego Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytaczają ścieżki, którymi trzeba podążać, by osiągnąć założony w niej stan. Niniejsza *Strategia* postawiła przed sobą 4 cele strategiczne charakteryzujące każdy z trzech obszarów:

- 1) rozwój mieszkalnictwa,
- 2) rozwój gospodarczy,
- 3) ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowo – turystyczno - rekreacyjnego.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze mieszkaniowej i gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój rekreacji oraz turystyki. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kulturowej wpłyną na realizację celów w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej i turystyczno-rekreacyjnej. Z kolei cele dotyczące rozwoju Gminy ułatwią realizację pozostałych celów strategicznych.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych celów operacyjnych.

Tabela 40. Schemat prezentujący plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015 – 2025

<p style="text-align: center;">WIZJA ROZWOJU GMINY STARA BIAŁA:</p> <p style="text-align: center;">GMINA STARA BIAŁA, GMINĄ PRZYJAZNĄ MIESZKAŃCOM I INWESTOROM, Z ROZWIJAJĄCĄ SIĘ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ I SPOŁECZNĄ, NA TERENIE KTÓREJ STOSOWANE SĄ ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WE WSZYSTKICH ASPEKTACH ŻYCIA.</p>			
<p>Cel strategiczny 1: Rozwój gospodarczy Gminy Stara Biała.</p>	<p>Cel strategiczny 2: Zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej Gminy Stara Biała.</p>	<p>Cel strategiczny 3: Rozwijanie oferty rekreacyjnej Gminy Stara Biała.</p>	<p>Cel strategiczny 4: Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i ochrona jego zasobów.</p>
<p><u>Cel operacyjny 1.1.</u> Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości i rolnictwa na terenie Gminy.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.2.</u> Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja zawodowa.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.3.</u> Rozbudowywanie i modernizowanie infrastruktury drogowej i technicznej na terenie Gminy.</p>	<p><u>Cel operacyjny 2.1.</u> Rozbudowywanie i modernizowanie infrastruktury drogowej i technicznej na terenie Gminy.</p> <p><u>Cel operacyjny 2.2.</u> Rozwijanie działalności sportowej i kulturalnej na terenie Gminy.</p> <p><u>Cel operacyjny 2.3.</u> Integracja i aktywizacja społeczeństwa, w tym osób starszych.</p> <p><u>Cel operacyjny 2.4.</u> Modernizowanie i wyposażanie placówek szkolnych oraz podnoszenie jakości kształcenia na terenie Gminy.</p>	<p><u>Cel operacyjny 3.1.</u> Stworzenie systemu promocji Gminy.</p> <p><u>Cel operacyjny 3.2.</u> Wspomaganie rozwoju całorocznej oferty rekreacyjnej Gminy.</p>	<p><u>Cel operacyjny 4.1.</u> Inwestowanie w infrastrukturę techniczną w celu zachowania walorów środowiska naturalnego.</p> <p><u>Cel operacyjny 4.2.</u> Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.</p> <p><u>Cel operacyjny 4.3.</u> Promowanie strategii niskoemisyjnych.</p> <p><u>Cel operacyjny 4.4.</u> Promowanie i zachowanie dziedzictwa kulturowego.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 41. Schemat prezentujący możliwe do realizacji działania inwestycyjne

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Proponowane projekty/ zadania
<p>Cel strategiczny 1: Rozwój gospodarczy Gminy Stara Biała.</p>	<p><u>Cel operacyjny 1.1.</u> Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości i rolnictwa na terenie Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - promocja Gminy w celu pozyskania nowych inwestorów i przedsiębiorców, - stworzenie strefy inwestycyjnej dla przedsiębiorców, - stosowanie ulg inwestycyjnych dla nowych podmiotów gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy, - opracowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej, - promowanie istniejących, jak i nowych przedsiębiorstw poprzez publikowanie informacji o danym przedsiębiorstwie na stronach internetowych Gminy.
	<p><u>Cel operacyjny 1.2.</u> Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja zawodowa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - promocja działań zmierzających do zmniejszenia bezrobocia i aktywizacji zawodowej mieszkańców, - organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu (m.in. szkoleń dla bezrobotnych, przekwalifikowania, pomoc w otwieraniu własnej działalności gospodarczej), - organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych, - wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy, - działania aktywizujące osoby bezrobotne, współfinansowane ze środków unijnych.
	<p><u>Cel operacyjny 1.3.</u> Rozbudowywanie i modernizowanie infrastruktury drogowej i technicznej na terenie Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, - rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie Gminy, na potrzeby nowych przedsiębiorców, - budowa/przebudowa/modernizacje dróg na terenie Gminy.
<p>Cel strategiczny 2: Zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej Gminy Stara Biała.</p>	<p><u>Cel operacyjny 2.1.</u> Rozbudowywanie i modernizowanie infrastruktury drogowej i technicznej na terenie Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, - rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy, a tam gdzie jest to ekonomicznie nieuzasadnione, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, - rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, - rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody,

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Proponowane projekty/ zadania
		<ul style="list-style-type: none"> – budowa/przebudowa/modernizacje dróg na terenie Gminy, – modernizacja wraz z rozbudową chodników i ścieżek rowerowych, – doposażenie jednostek ochotniczej straży pożarnej.
	<p><u>Cel operacyjny 2.2.</u> Rozwijanie działalności sportowej i kulturalnej na terenie Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, – wspieranie i aktywizacja działań stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, klubów sportowych i inicjatyw społecznych, – rozwój oferty sportowo-kulturalnej, – wykorzystanie istniejącej bazy i potencjału świetlic wiejskich oraz obiektów sportowych do rozwijania funkcji sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych, – rozbudowa infrastruktury sportowo-kulturalnej.
	<p><u>Cel operacyjny 2.3.</u> Integracja i aktywizacja społeczeństwa, w tym osób starszych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – stworzenia oferty edukacyjnej, rekreacyjnej i opiekuńczej dla seniorów, – niwelowanie zjawiska wykluczenia społecznego, – budowa bazy służącej do zaspokojenia potrzeb osób starszych, m.in. w zakresie zapewnienia usług opiekuńczych. – wyznaczenie miejsca do aktywnego spędzania czasu wolnego przez seniorów, tj. trasy nordic walking, ciągi pieszo-rowerowe, siłownie na powietrzu itp.
	<p><u>Cel operacyjny 2.4.</u> Modernizowanie i doposażanie placówek szkolnych oraz podnoszenie jakości kształcenia na terenie Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyrównanie szans edukacyjnych dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, – wsparcie uczniów młodszych, którzy każdy etap edukacyjny zaczynają wcześniej, – rozbudowa bazy lokalowej szkół i przedszkoli. – utworzenie żłobka na terenie Gminy.

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Proponowane projekty/ zadania
<p>Cel strategiczny 3: Rozwijanie oferty rekreacyjnej Gminy Stara Biała.</p>	<p><u>Cel operacyjny 3.1.</u> Stworzenie systemu promocji Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój promocji turystyczno-rekreacyjnej Gminy, - organizowanie imprez i happeningów promujących lokalne walory turystyczno – rekreacyjne.
	<p><u>Cel operacyjny 3.2.</u> Wspomaganie rozwoju całorocznej oferty rekreacyjnej Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, rozbudowa i modernizacja ciągów pieszo – rowerowych, - budowa placów zabaw, - budowa siłowni na świeżym powietrzu.
<p>Cel strategiczny 4: Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i ochrona jego zasobów.</p>	<p><u>Cel operacyjny 4.1.</u> Inwestowanie w infrastrukturę techniczną w celu zachowania walorów środowiska naturalnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczne usuwanie azbestu, - działania zmierzające do oszczędności energii w budynkach użyteczności publicznej, - budowa i modernizacja sieci i urządzeń do oczyszczania ścieków w tym budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.
	<p><u>Cel operacyjny 4.2.</u> Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy, - efektywna dystrybucja ciepła z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE),
	<p><u>Cel operacyjny 4.3.</u> Promowanie strategii niskoemisyjnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - działania zmierzające do ograniczenia niskiej emisji, - opracowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy, - promocja pozyskania energii z niskoemisyjnych źródeł.
	<p><u>Cel operacyjny 4.4.</u> Promowanie i zachowanie dziedzictwa kulturowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie imprez sportowo-kulturalnych, - wspieranie merytorycznie i organizacyjnie lokalnego ruchu artystycznego i kulturalnego, - promowanie dorobku kulturalnego Gminy, upowszechnianie kultury wyższej oraz edukacji kulturalnej.

Źródło: Opracowanie własne

7. Monitorowanie i wdrażanie strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez projekty lub funkcjonalne programy działania. Istotnym elementem każdego planu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celowe jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji publicznych, społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu Strategii.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Aby możliwe było obiektywne zbadania postępu realizacji inwestycji, należy stworzyć wskaźniki umożliwiające jego zbadanie.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy Stara Biała, dla każdego celu strategicznego opracowano kilka obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju. Punktem wyjściowym do pomiaru realizacji poszczególnych celów strategicznych (a tym samym do osiągnięcia określonych wskaźników) będzie stan na dzień 31.12.2015 roku (rok zero) a także 31.12.2025 rok (stan docelowy).

Tabela 42. Wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015-2025

Cel strategiczny 1: Rozwój gospodarczy Gminy Stara Biała.	Cel strategiczny 2: Zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej Gminy Stara Biała.	Cel strategiczny 3: Rozwijanie oferty rekreacyjnej Gminy Stara Biała	Cel strategiczny 3: Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i ochrona jego zasobów.
- wzrost liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy co najmniej o 5%, - spadek poziomu bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych o 5%.	- wzrost liczby mieszkańców Gminy o 2%, - zwiększenie stopnia wyposażenia w infrastrukturę techniczną o 5%, - wzrost liczby organizowanych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży o 5%.	- wzrost liczby imprez i happeningów promujących lokalne walory turystyczno – rekreacyjne o 5%,	- wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii o 5%, - wzrost liczby budynków poddanych termomodernizacji będących w zarządzie Gminy o 10%, - ilość zaoszczędzonej energii na potrzeby ciepłe budynków będących w zarządzie Gminy o 20%.

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

Za wdrożenie niniejszej Strategii jak i realizację poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych odpowiedzialni będą:

- przedstawiciele Urzędu Gminy Stara Biała,
- mieszkańcy Gminy (w tym Radni i Sołtysi),
- stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy,
- przedsiębiorcy działający na terenie Gminy,
- partnerzy Gminy,
- instytucje publiczne o zasięgu powiatowym, wojewódzkim i krajowym.

IV. Spis tabel

Tabela 1. Struktura demograficzna gminy Stara Biała w latach 2008-2014	8
Tabela 2. Stan ludności na terenie Gminy Stara Biała na koniec 2014 roku	10
Tabela 3. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Stara Biała (stan na 31.08.2015 r.)	10
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Stara Biała w roku 2014.....	15
Tabela 5. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Stara Biała	16
Tabela 6. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Stara Biała	16
Tabela 7. Struktura zasiewów na terenie Gminy Stara Biała w 2010 roku	17
Tabela 8. Struktura hodowli zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Stara Biała w 2010 roku	17
Tabela 9. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Stara Biała w latach 2012 – 2014	18
Tabela 10. Pomniki przyrody na terenie Gminy Stara Biała	26
Tabela 11. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Stara Biała w latach 2008 – 2014	30
Tabela 12. Placówki oświatowe (publiczne i niepubliczne) na terenie Gminy - stan na dzień 1.09.2015r.	34
Tabela 13. Wyniki testów 6-klasistów w Gminie Stara Biała w latach 2013 i 2014	35
Tabela 14. Wyniki testów gimnazjalnych w Gminie Stara Biała w latach 2013 i 2014	36
Tabela 15. Pomoc społeczna w Gminie Stara Biała – zadania własne gmin (stan na dzień 31.12.2014 r.).....	41
Tabela 16. Przestępstwa na terenie Gminy Stara Biała	42
Tabela 17. Drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz Gminne na terenie Gminy Stara Biała	43
Tabela 18. Chodniki oraz ścieżki rowerowe na terenie Gminy Stara Biała.....	46
Tabela 19. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Stara Biała.....	49
Tabela 20. Wskaźniki dotyczące zasobu mieszkaniowego w latach 2008 - 2013	50
Tabela 21. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne	50
Tabela 22. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Stara Biała na koniec 2014 roku	51
Tabela 23. Stan infrastruktury ściekowej na terenie Gminy Stara Biała na koniec 2014 roku.....	53
Tabela 24. Odnawialne źródła energii - stan na dzień 31.12.2014r.....	56
Tabela 25. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł]	58
Tabela 26. Dochody Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł].....	59
Tabela 27. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Stara Biała [zł]	59
Tabela 28. Wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym stanowiącym dochód państwa w latach 2008-2013 [zł]	60
Tabela 29. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł].....	60
Tabela 30. Dotacje w budżecie Gminy Stara Biała w latach 2008-2013	61
Tabela 31. Wydatki Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł]	62
Tabela 32. Struktura wydatków Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł].....	62
Tabela 33. Wyniki budżetów Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł]	67
Tabela 34. Inwestycje zrealizowane przez Gminę Stara Biała w latach 2007-2013	68
Tabela 35. Analiza SWOT	82
Tabela 36. Czynniki atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej.....	84

Tabela 37. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej gminy	90
Tabela 38. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	93
Tabela 39. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy	95
Tabela 40. Schemat prezentujący plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015 – 2025.....	97
Tabela 41. Schemat prezentujący możliwe do realizacji działania inwestycyjne	98
Tabela 42. Wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015-2025.....	102

V. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Stara Biała w latach 2008-2014	8
Wykres 2. Procentowy udział ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Stara Biała	11
Wykres 3. Prognoza liczby ludności Gminy Stara Biała	13
Wykres 4. Podział ludności według ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Stara Biała w latach 2008-2014	14
Wykres 5. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Stara Biała w 2014 r. wg sekcji PKD 2007.....	19
Wykres 6. Bezrobocie na terenie gmin powiatu plockiego (stan na 31.12.2014).....	31
Wykres 7. Prognoza liczby ludności dla Gminy Stara Biała w podziale na ekonomiczne grupy wieku do 2025 roku [osoba].....	37
Wykres 8. Wybrane wydatki Gminy Stara Biała w latach 2008-2013 [zł].....	64

VI. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Stara Biała w województwie oraz na tle całego Państwa	6
Rysunek 2. Gmina Stara Biała.....	7
Rysunek 3. Położenie Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego	23
Rysunek 4. SZLAK NR 1a CZERWONY im. Bolesława Krzywoustego.....	24
Rysunek 5. Schemat linii podmiejskich Komunikacji Miejskiej Płock sp. z o.o.	47
Rysunek 6. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy	89
Rysunek 7. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy	92
Rysunek 8. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy	94